

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1994. GADA JANVĀRIS

MONTREALA, KVEBEKA

NR. 1. (538.)

KK

Jo vairāk tas mainās...

Kiāt atkal jauns gads... un, tā liekas, ka nekas daudz nav mainījies. Negrib mainīties. Vecais nāk atpakaļ ar joni un uzdodas kā 'jaunākais'. Bet 'jaunākais', savukārt, nav saprotams...

Būsiet redzējuši dūšīgās Maskavas demonstrantes televīzijā, ar dūrēm strupi gaisā, sarkaniem karogiem aiz muguras un saukļiem - plakātos un mutēs - kas prasa komūnisma atjaunošanu.

Rietumu reportieris vaicā: 'Kā nu, kāpēc tāda reakcionāra prasība? Atbilde: 'Komūnismā mums nekā netrūka. Tagad ne nieka nevaram atļauties.'

Ak tā, tik vienkārši. Vai tad, biedrene, arvien nav atausis, ka 'netrūka' tādēļ, ka sistemātiski izlaupījāt Austrumeiropu? Ka brīnums, cik daudz tur bija sakrājies un tika jums par labu vēl saražots? Re, tagad vairs nav kur laupīt. Un paši ko saražot nemākat.

Ontario valdība nupat atcēlusi likumprojektu, kas liedza virieša pārliecības cilvēkam ar baltu ādu pieļiesties uz darba vietām provinces birokratijā. Likumprojekts bija socialistu dvēseļu inženieru lepnums, ar mērķi: kadros precīzi 'atspoguļot' provinces iedzīvotāju demografiju, respektīvi, labu laiku pieņemt tikai visādas 'minoritātes', lai izveidotos 'pareiza bilde'. Tas noziedēja pēc advokātu aizrādījumiem, ka, lai cik labi 'domāta', diskriminācija ir tomēr diskriminācija. Bija arī viena otra piezīme par pakalpojumu jau tā slikto kvalitāti.

Maskavas aktīvais pilsētas galva, Jurijs Lužkovs it kā kriminālu elementu apkaņošanas gaitā no 'centra' jau paguvjis deportēt 10,000 'šaubīgos', lielākoties, 'tumšos' no Aizkaukāza, Grūzijas un austrumiem. 'Godīgi' iebraucēji varot izpirkt 45 dienu palikšanas atļauju (35,000 rubļi vai \$ 45) Protestējuši visādi tur 'cilvēktiesību sargi', bet velti: rīkojums paliek rīkojums, interna lieta, un pie kases rūc.

Voļ, branga ideja. Tieši tāpat - Rīgā! Pāris mēnešus tikai ešalonu aiz ešalona 'tumšo' atpakaļ uz matušku, mafiozus pie radiem, militāros pie... Tādi pusgodīgāki drīkstētu iepirkt palikšanas atļauju - teiksim \$ 100 mēnesī - un tā naudiņa varētu iet tieši pensionāriem.

Ko tur daudz uztraukties par 'diskriminācijas' brēku - piemērs jau priekšā turpat pie brēcējiem.

Ņujorkā, Bruklinā, trīs padesmitnieki sekojuši 41 g. v. Arturam Būnam mājās no ēdienu veikala. Viens tad pielicis mazkalibra šauteni pie Būna galvas, otrs grasījies ņemt naudas maku. Bet Būns, vēlāk no kaimiņu puses raksturots kā 'klus, pieklājīgs', izvilcis .44 kalibra pistoli un visus trīs puikas nožāvis. Tad viņš mierīgi sagaidījis policiju, nodevis pistoli un atgādinājis, ka pāris reizes tā jau aplaupīts. Policija viņa apsūdzējusi par nepiereģistrēta ieroča nēsāšanu un atlaidusi mājās.

Vai tā jau nebija filma ar Čarizu Bronsonu?

Ir jau grūti, kā saka vērotāji: Krievi, laikam, būs pirmie pasaules vēsturē, kas vienā reizē zaudējuši imperiju, ideoloģiju un ekonomiju... Paši gan saka, ka vaina esot jāmeklē citur...

Vēl skaudrāk, jo 16. novembrī Jelcina valdība slēdza Ļeņina muzeju. Baumo, ka 'dzīvais mirušais' drīz arī pazudīsot no mauzoleja Kremļa vaļņa priekšā un nogulšoties kādā normālākā atpūtas vietā. I muzeju, ir kriptu bija obligāti jāapciemo Mockbas rajona skolēniem - un vienā vai otrā, un, droši vien, abās vietās bērniņiem lēja iekšā par 'vectētiņa Ļeņina devību un laipnību. Re, viņš laipni lūdza no tiem, kam 'bija', lai atdotu tiem, kam nebija...

Protams, pie slēgšanas bija mazs protests: daži vecāki ļaudis raudāja, viena teica - 'Ir viegli slēgt muzeju; daudz grūtāk noslēgt vēsturi'.

Tas gan tiesa. No Ļeņina asaiņaini ievadītas padomijas vēstures vēl daudz ko jāizloba un jāceļ dienas gaismā.

Krasa komercializācija, ista 'miera laiku' apliecinājums - vai jauna veida zagtu mantu tirgošana?

Pašlaik ASV dienvidos maza uzņēmēju grupa piedāvā neilgus 'rāvienus gaisā ienaidnieka lidmašīnās', resp., krievu MIG-19 un -23 modeļos. Tie, ahem, 'privatizēti' otrā galā, kaut kā nogādāti šeit - un aiziet: \$ 10,000 uz pāris minūtēm. Klientu netrūkst. Bijušā Austrumvācijā, laikam, vesela MIGu baze darbojas kā izejas punkts un filiāle.

Informācijas jomā nupat iznācis CD-ROM disks 'The KGB-CIA Factbook' (!). Ne jau tas stāsta noslēpumus par abām organizācijām, bet tās saved kopā un izklāsta visus tos materiālus (nu, varbūt ne gluži katru pēdējo lietu!), kas izmantoti 'savas puses' (diplomatu, aģentu un citu) apmācīšanai, kad jādodas uz kādu 'svešu zemi'. Ironiskais tas, ka 'trešās (abu izmantotās) pasaules' vērtējumi ļoti līdzīgi.

Lūdzu, datormāni, sīkāku recenziju!

Polijā 'brīvība' tagad ieskaita brīvību netraucēti skatīties rietumu televīzijas programmas. Tāpat Lietuvā. To visu laiku, protams, varēja arī darīt pāri robežai bijušā Austrumvācijā.

Bet i Polijā, i Lietuvā no jauna pie varas ievēlēti bijušie komūnisti. Austrumvācijas, protams, vairs nav... bet tās ekoloģiski izvarotā sejā gan sametušās neofašistu pumpas. Un kas notiks Latvijā?

Tātad, jāvaicā: kāpēc programmas, kuŗas mums nekādu lielu ļaunumu nedara, izraisa tik krasas reakcijas citur? Vai tad mūsu 'realitāte' ir tik nepatīkama? Neticama?

Varbūt tikai - materiāli nerasniedzama?

Mēs jauno gadu iesākam depresimējoši. Eiropa nav gribējusi un / vai varējusi izbeigt slaktiņu bijušās Jugoslavijas rajonos. Varbūt tā tos neuzskata kā daļu no Eiropas. Republikas bijušās padomiju imperijas teritorijā ir arvien tālu no demokrātijas, savstarpēji kaujas, nezina ko darīt ar militāro bagāžu, nestrādā - un visādi ubago palīdzību rietumos, kur valda ekonomiska paralīze, nepacietība un ignums. Kriminālisti un teroristi, liekas, rīkojas netraucēti un pēc patikas. Kanadā un ASV 10% iedzīvotāju (kopā, apmēram, 30 miljoni cilvēku) neprot lasīt un rakstīt, lai kā un kuŗš skaitās 'skoloti', bet pavada 30-40 stundas nedēļā pie televīzijas. Turpat, apm., 20 % pasaules iedzīvotāju iztērē, apm., 70 % pasaules izejvielu un 'ziedo' tuvu pie puses no piesārņojumiem. Visapkārt politiķi sola - un melo; 'vadoņi' vada - un neprot; skolotāji māca - bet nezina; ierēdņi maļ - bet neizmaļ; un blāvējiem, grozā metējiem, rundziņu vicinātājiem, ripuļu šāvējiem, likumu laužējiem - tiem maksā miljonus.

Vai neesam šo filmu jau kaut kur reiz...?

Juris Mazutis

Juris Priedkalns

TAUTA UN VALODA

Latvijas 75 gadu valstssvētkos 1993. gada 18. nov.

Pieminot Latvijas valsts proklamēšanu pirms 75 gadiem, lai kopā ar tautu Latvijā šodien apliecinām savu ticību latviešu tautas un valsts nākotnei. Lai, to darot, apsolām lojalitāti un darbu brīvas, neatkarīgas, latviskas Latvijas atjaunošanai un mūsu valsts, deokupētas un dekolonizētas, atkal ievēšanai pasaules valstu saimē. Svinot Latvijas neatkarības pasludināšanu 1918. g. 18. nov., mēs godinām ne tikai pirms 3/4 gadsimta dibināto valsti, bet arī seno latviešu tautu, kuŗas vēsture rakstīta jau vairāk nekā 4000 gadu, no kuŗiem vairāk nekā 3000 gadu tauta pati valdījusi savā zemē. Mēs šai dienā godinām arī varoņus, kas ticēja un upurēja sevi, kas iedrošinājās un spēja apvienot tautu, zemi un valsti. Valsts neatkarības pasludināšana bija gadsimteņu brīvības alku un cīņu piepildījums. Ideja, ticības un cerības dzīta, par brīvu un neatkarīgu Latviju bija kļuvusi īstenība.

Valsts pirmajiem 20 gadiem sekoja 50 okupācijas gadi, kuŗos tauta bija pazemota, mocīta un smagi ievainota. Atklāti protesti sākās 1987. g. 14. jūnijā, kad pie Brīvības pieminekļa Latvijas nacionālās krāsas atraisīja Helsinku -86 grupas jaunieši, deportēto un represēto pārstāvji. Tā s., inteliģence pagaidām vēl klusēja. Tas bija pretēji pagājušā gadsimta atmodas laikmetam, kad tieši skolotie latvieši pirmie prasīja latviešu tautai vēsturiski piederošās tiesības. 1991. g. 21. aug. tika formāli atjaunota valsts neatkarība, to atzina ārzemes un ANO, bet draudi mūsu valstij un tautai no lielā austrumu kaimiņa ir palikuši. Apdraudētas vēl arvien ir arī mūsu tautas gara mantas, ilgajos okupācijas gados ievainotas. Mūsu gara mantu kodolvērtība ir latviešu valoda, kas ir mūsu nacionālās identitātes pamats. Ja gadu tūkstošiem latvieši savu valodu un kultūru varēja saglabāt, arī nebrīvībā un verdzībā, tad pēc II pasaules kara Latvijas okupanti ar uzspiesto pārkrievināšanas, deportāciju, tautas izkļiedēšanas un iedzīvotāju pārvietošanas politiku veidoja vislielāko uzbrukumu latviešu tautas dzīvībai un tautas kultūras pamatam - valodai - kāds jeb kad bijis. Bez latviešu valodas nav latviešu tautas, jo latviešiem nav citu iezīmi, ar kuŗām tie skaidri atšķirtos no citām tautām. Jājautā - ja Latviju apdzīvotu tikai svešu valodu runātāji cilvēki, vai viņi tad būtu latvieši, un tā zeme vēl - Latvija?

Gribu pieskārties divām pašreiz nopietnām mūsu tautas pastāvēšanas problēmām - tautas demografiskajam stāvoklim un latviešu valodas aizsardzībai. Šīs divas problēmas ir saistītas.

Par tautas skaitu. Varētu teikt, ka tauta ir vajadzīga, lai būtu runātāji tās valodai, tāpat kā cilvēki ir vajadzīgi, lai būtu pārnēsātāji cilvēku ģenīem. Lai būtu turpinātāji mūsu valodai un kultūrai, vai ar 1/2 miljoniem latviešu pasaulē pietiek? Ja tas ir maz, kādai tad jābūt mūsu attieksmei pret lielo valstu un ANO demografu rekomendācijām par pasaules iedzīvotāju skaita samazināšanu?

1993. g. 11. jūl, pēc ANO ieteikuma, bija Pasaules iedzīvotāju (demografiskā) diena. Tā atzīmēja 5. miljarda cilvēka ierašanos pasaulē jau pirms 6 gadiem, aprēķināts visticamāk 1987. g. 11. jūl., un ierosināja aktuālo demografisko problēmu apskatu un risinājumus. Šādi risinājumi, saprotams, ir katrā zemē un apvidū cieši saistīti ar vietējo kultūru, tradīcijām un vides problēmām. Daudzi lielu tautu demografi ciniski ignorē mazu tautu stratēģiskās vajadzības un kulturālās īpatnības, saucot pēc iedzīvotāju skaita samazināšanas. Tautas, tik mazas kā latvieši, būtu padotas nopietnam etniskās izmiršanas riskam, ja vēl tālāk samazinātos viņu dabiskais pieaugums. Latviešiem pašlaik tas ir negatīvs. Latviešu ir tik maz, ka to kopskaits sastāda tikai daļu no kādas pasaules lielpilsētas iedzīvotāju skaita. Tai pašā laikā ma-

zām tautām ir stratēģiska nozīme politiskajā un ekonomiskajā spektrā. Tām ir sevišķa nozīme kā barjērai, ar ko var izolēt un apturēt lielu tautu konfliktus, tos iespējami izlīdzinot. Mazas tautas arī, nespēdamas būt izšķirošas pasaules ekonomiskajā sacensībā, bieži savu spēku un bagātību var parādīt garīgajā kultūras laukā. Tādēļ ir pasaules interesēs, lai pastāvētu mazas tautas un to kultūras. Eiropā šai sakarībā pirms dažiem gadiem nodibinājās mazu tautu un kultūru aizsardzības savienība. Vēl jāievēro, ka par pasaules iedzīvotāju skaita pieaugumu ir, galvenokārt, atbildīgas dažas lielās tautas, ne mazās. Latviešiem tādēļ sava dzimstība ir jāpaceļ, ne jāmazina.

Zema dzimstība Latvijā bija arī pēc I pasaules kara. Galvenie iemesli toreiz: 1) Latvijai bija gados vecākais iedzīvotāju sastāvs Eiropā; 2) Kara un revolūcijas seku dēļ latvietes precējās vecas (ap 29 g. v.), salīdzinājumā ar citām Eiropas tautām, un bērnus sagaidīja mazāk; 3) Bija daudz izpostītu ģimeņu un atraitņu, maz jaunu vīriešu; 4) Valsts atjaunošanas darba priekšplānā izvirzījās saimnieciskie apsvērumi, bērni un grūtniecība bija jāatliek; tomēr ar ekonomiskiem apstākļiem vien visu nevarēja izskaidrot, jo ekonomiski "nabadzīgākā" Latgale izrādījās "bagātāka" ar bērniem - 1931.g. no Latvija 37 000 dzimušiem, tur piedzima 15 000; 5) Medicīniskie un bioloģiskie apstākļi: pēc kara un juku laikiem bija daudz slimību, arī venērisko, kas bija padarījušas daudz sieviešu un vīriešu neauglīgus. Netrūka tuberkulozes, arī abdominālās formas, kas saistīta ar sterilitāti. Un milzīgs, salīdzinājumā ar Rietumeiropu, abortu skaits (pēc prof. Putniņa un prof. Āboliņa datiem E. Dunsdorfa "Archivā" XIV), kuŗiem bieži sekoja sterilitāte. Bija arī augsta zīdaiņu mirstība; 6) Morālie, sociālie un psiholoģiskie apstākļi, it sevišķi, daudziem jauniem pametot lauku dzīvi un tradīcijas un pārejot uz pilsētām, arī mazināja dzimstību. Šo morāles krīzi, kā to apzīmē prof. Āboliņš, izsvītroja 1934. gads un prezidenta Kārļa Ulmaņa likumdošana par ģimenes atbalstīšanu. Dzemdētājam bija atbalsts un brīvas slimnīcas, viņas bija atbrīvotas no darba pirms un pēc dzemdībām, bija pūriņu un zīdītāju piemaksas, modernizēts abortu likums, un vecpuišu nodokļi.

Apstākļi Latvijā šodien ir diezgan līdzīgi 20-jiem un 30-ajiem gadiem. Pašlaik ir vērojama depopulācija. 1990. g. sākumā iedzīvotāju skaits sasniedza maksimumu (2673 tūkstoši), sekojot nepātrauktai svešautiešu pēckaŗa imigrācijai Latvijā. No 1990. g. rudens mirušo skaits regulāri ir pārsniedzis dzimušo skaitu un iedzīvotāju skaits ir samazinājies. Mirušo skaita pārsvars par jaundzimušajiem ir ievērojams kā Latvijā vispār, tā arī tieši latviešu tautā. 1993. gada pirmajos 5 mēnešos mirušo skaits valstī par 4722 cilvēkiem jeb 35 % pārsniedza jaundzimušo skaitu. Ir pamats prognozēt, ka līdz gada beigām šis pārsvars būs pie 10 000. Tāds stāvoklis Latvijā mūsu gadsimtā nav bijis, izņemot dažus kara gadus. Iespējams, ka tāds izmirstības temps nav neviēnā no Eiropas valstīm.

Latvijas demografs Pēteris Zvidriņš un kolēģas nodarbojas ar demografisko prognožu izstrādi. Viņi prognozē, ka nākamajos 5 gados Latvijas iedzīvotāju skaits vēl tālāk saruks par, aptuveni, 100 tūkstošiem, bet sekojošos 5 gados - par 50 tūkstošiem, līdzīgai socioekonomiskajai attīstībai turpinoties. Turklāt turpinās novecošanās process. Attiecībā uz dzimstības un mirstības rakturotājiem, summārajam koeficientam Latvijā pašlaik būtu jāsasniedz līmenis ar 2,2 bērniem katrai sievietei viņas mūža laikā, lai atbilstu vienkāršai paaudžu nomaiņai; tomēr pēdējo 3 gadu caurmērs ir tikai 1,7 un 1993. g. pirmajā pusē tikai 1,5 bērns.

Situācija ir draudīga, jo arī vēl tālāk sarūk pašlaik noslēgto laulību skaits, kas sola tālāku dzimstības samazināšanos. 1993. gada pirmajos 5 mēnešos nodibināts par 26,5 % mazāk laulību nekā pērnā gada tajos pašos mēnešos. Latvijas demografi apšaubā, vai neregistrētā

laulībā vai ārīlaulībā dzimušo skaita palielinājums varētu būtiski kompensēt jaudzimušo trūkumu. Joprojam Latvija izceļas ar visaugstāko laulības iziršanas biežumu Eiropā. 1992. g. uz 100 noslēgtām laulībām bija 77 šķiršanās gadījumi. 1993. gada pirmajos 5 mēnešos šķirta 5 561 laulība, noslēgtas tikai 5 349 laulības. Īpašs pasaules rekords - vairāk šķiršanos nekā laulību!

Vēl nepievilcīgāku ainu Zvidriņa analīzes parāda pēdējo gadu Latvijas mirstības dinamikā. Audzis nelaiemes gadījumu skaits ar letālu iznākumu, pašnāvību skaits (ap 750 gadā), slepkavību skaits (ap 300 gadā), alkohola un narkotikas upuru skaits. Augsta ir mirstība no asinsrites problēmām. Pie tādas izmirstības pakāpes videjais mūža vecums vīriešiem ir tikai ap 60 gadiem un sievietēm nedaudz virs 70. Varbūt zemākā dzīvotspēja Eiropā. Un prognozes uzlabojumus vēl nerāda.

Latvijas Universitātes Demografijas nodaļa nodarbojas arī ar demografisko procesu etnisku diferenciāciju, asimilācijas un iedzīvotāju etniskās struktūras noteikšanu. Iepriecinošs novērojums ir, ka pēdējos 2 gados latvieši biežāk asimilē cittautiešus nekā otrādi: etniski jauktās laulībās bērni tagad biežāk izvēlas latviešu tautību. Arī, neskatoties uz pašreizējo negatīvo dabisko pieaugumu, latviešu kopskaits kopš pēdējās tautskaites 1989. gadā, pēc LU Demografijas nodaļas aplēsēm un Valsts statistikas komitejas 1993. g. septembra informācijas par gada pirmajiem 7 mēnešiem, ir pieaudzis par, apmēram, 15 000 un latviešu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā no 52 % 1989. g. līdz 53,8 %, kaut pēc citiem aprēķiniem, kas ieskaita arī nepastāvīgos iedzīvotājus, abi šie skaitļi varētu būt zem 50 %.. Šādā situācijā, lai nodrošinātu Latvijas latviskošanu, ir nepieciešama apzināta valsts rīcība. Parlamenta un valdības attieksme pret mūsu tautas pašreizējo negatīvo dabisko pieaugumu ir tomēr bijusi pasīva. Arī Valsts nacionālās demografiskās politikas izstrādāšanas komisijas (izveidota 1992. gada beigās) pūles nav bijušas sekmīgas.

Te ar zināmu optimismu ir jānovērtē prezidenta Gunša Ulmaņa un Ārlietu ministra Georga Andrejeva nesenās runas AN (Ņujorkā, 29. sept.) un Eiropas padomes valstu galvu sanāsmē (Vīnē, 8. oktobrī) par latviešu tautas dzīvā spēka saglabāšanu un viņu ieteikumi Latvijā par sociālo un materiālo apstākļu uzlabošanu jaunām ģimenēm ar bērniem un daudz bērnu ģimenēm. Vēl noderīgāka mums var izrādīties atgriešanās pie prezidenta Kārļa Ulmaņa 1934. gada ģimeni stiprinātājiem likumiem, kas rūpējās par ģimenes fizisko un morālisko veselību, lielāku bērnu skaitu un mazāk abortiem. Lai uzsvērtu atbalstu ģimenei, Kārlis Ulmanis, tāpat kā Šārlzs deGolls Francijā, gāja par krusttēvu pēdējiem bērniem ļoti liela bērnu skaita ģimenēs.

Atgriešanās pie konzervatīvākām sabiedriskās dzīves nostādnēm ģimenes jautājumā var izrādīties ļoti moderna, jo, iespējams, ka arī liberālā rietumu sabiedrība būs drīz spiesta revidēt savas sabiedriskās dzīves nostādnēs, ieskaitot brīvās miesas dzīvi, kaut tādēļ vien, ka mikroorganismi un virusi, kas ar ģenētisku mutāciju palīdzību atrod katru vairošanās iespēju, piespiedīs šo sabiedrību to darīt! Garīgu pamatojumu šādas revīzijas vajadzībai deva pāvests Jānis Pāvils 2. savā nesenajā Latvijas āpmeklējumā.

Par latviešu valodu. Dzimtās valodas saglabāšanu sociologi izskaidro ar kultūras pamatvērtību teorijas palīdzību. Tās ir vērtības, kas uzskatāmas par kultūras pamatakmeņiem vai dzīves garīgo centru; tās identificē vērtības ar etniskai grupai simbolistisku nozīmi un līdz ar to - atsevišķu kultūras sabiedrību. Savas kultūras pamatvērtības tauta visskaidrāk apzinās laikos, kad tā ir apdraudēta. Ja apdraudēta ir tautas identitātes pastāvēšana, kultūras pamatvērtības kļūst aizvien svarīgākas, līdz tās veido kodolu, ap kuru tauta vienojas, lai saglabātu savu dzīvību, savu etnisko identitāti. Valoda tad

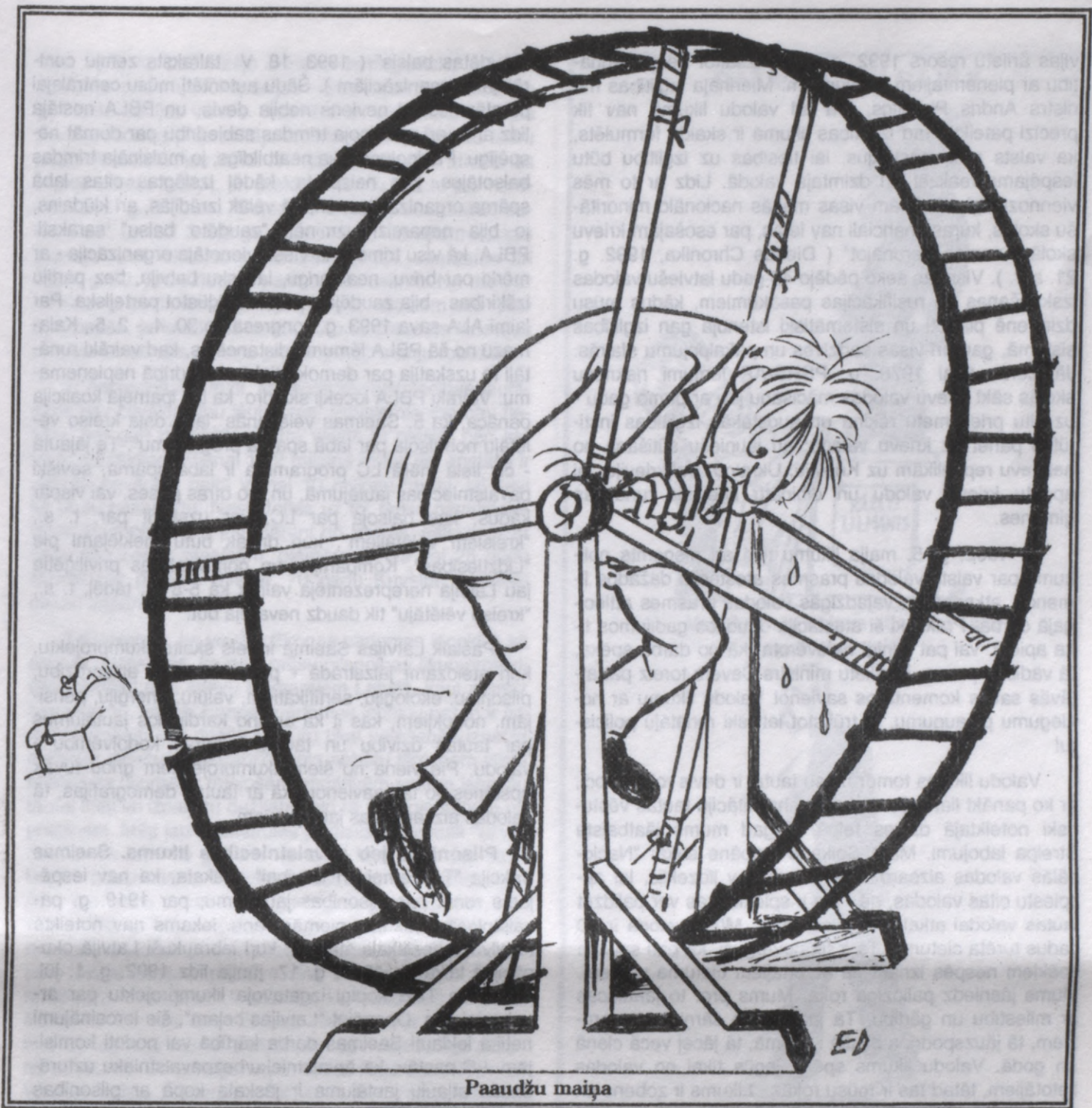
tiek uzskatīta par pārdzīvošanas simbolu. Lai mudinātu latviešus visā pasaulē aktīvi nodrošināt latviešu valodas un līdz ar to tautas pastāvēšanu, PBLA izsludināja 1988. gadu par latviešu valodas gadu. Ārzemēs tas nozīmēja nacionālpolitisku un kultūrālu darbību; Latvijā - neatlaidīgu pretošanos un nepadošanos ilgo gadu rusifikācijas spiedienam un cīņu par tiesību atjaunošanu latviešu valodai valsts dzīvē un skolu programmās. Drošu garantiju par nacionālās identitātes, t. i., valodas un kultūras saglabāšanu var dot tikai neatkarīga nacionāla valsts, kas savu valodu likumdevīgi pasarga. Vēsturnieks Stevensons 1983. g. raksta, ka "valodas tiek apdraudētas, kad to runātāju likteņi nonāk citu rokās", pieminot šai ziņā skotu un īru gēlu un Kornvallas un Manna salas keltu valodu runātājus; šis drauds attiecas arī uz latviešiem.

Šai situācijā ar gandarijumu jānovērtē ASV latvieša, ilggadīgā "Mazputniņa" redaktora, ķīmijas doktora Laimoņa Strelpa iesniegums Latvijas Izglītības ministrijas Valsts valodas komisijas priekšsēdim dep. Dzintaram Abiķim Latvijas valodu likuma jautājumā. Streips konstatē, ka 1990. g. APes pieņemtais Latvijas valodu likums nekādā ziņā neatspoguļo latviešu tautas intereses, tas nav mūsu tautas izdzīvošanai derīgs likums. Ironiskā kārtā šim likumam ir pakārtots atestācijas nolikums, kas tikai krieviski runātājus kvalificē apkalpes sfairai. Lielākā problēma ar likumu ir tā 4. paragrafs, kas visās Latvijas valsts un pašvaldību pārvaldes sfairās atļauj valodas izvēli; tas, saprotams, domāts krieviski runātāju arī turpmākai ērtai dzīvošanai krieviskotā Latvijā, nerespektējot tās pamattautas kultūru un valodu. Streips likumu ir pārrakstījis un tagad mūs aicina rakstīt Saeimas deputātiem, it sevišķi tiem, par kuriem balsojam, aicinot viņus projektu atbalstīt.

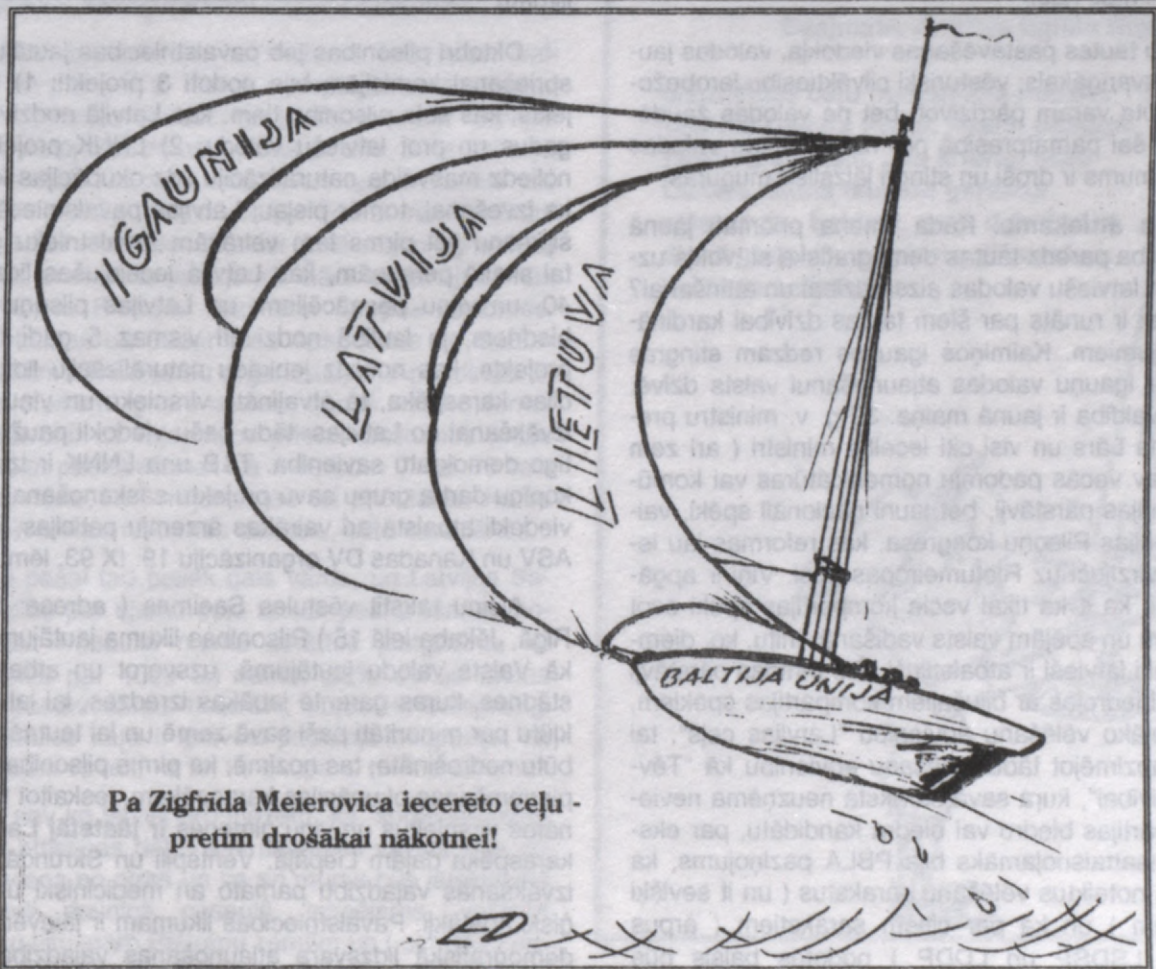
Likuma 4. pants jāmaina, vispirms, tai ziņā, ka visiem valsts un pašvaldību darbiniekiem ar iedzīvotājiem ir jāsarunājas tikai latviski. Jālabo arī attieksme pret valsts atbalstu nelatviešu skolām, kas pašlaik atļauj sevišķas privilēģijas krievu skolām. Diemžēl, Latvijas valdībā vēl nav parādījušies dedzīgi mūsu valodas interešu aizstāvji. APes valodu likums it kā piešķir latviešu valodai "valsts valodas" statusu. Tas notika pēc tam, kad no tautas ienāca vairāk nekā 350 000 vēstulju, vai nu valodu likumprojekta komisijai vai laikrakstiem 1987.-8. gados. Tautas vēlmes likums tomēr neievēroja tai ziņā, ka nemudināja iebraucējus mācīties latviešu valodu, jo jautājuma izšķiršana, vai iebraucējam ir vai nav jāmacās latviešu valoda, tika atstāta Vissavienības resoru ziņā. Un visās svarīgajās dzīves sfairās bija atstāta "brīva izvēle" valodas lietājumā. Nepalīdzēja arī Anatolija Gorbunova runa Rakstnieku savienībā (Skat. Literātūra un Māksla, 1987. g. 1. nr.), kurā viņš kategoriski iebilda pret to, ka priekšplānā tiek izvirzīta prasība pēc latviešu valodas priortātes visās republikas sabiedrības dzīves aprisēs, tās pretstatījumā krievu valodai.

Jāpiemin, ka APe arī noraidīja okupācijas gados atstumto Latvija baltu filologu iesniegumu APei 1991. g. 21. okt., kas prasīja LR atgriešanos pie prof. Endzelīna vadībā izstrādātās latviešu valodas pareizrakstības, kas bija oficiāla Latvijas brīvvalsts gados un galīgā veidā apstiprināta. Endzelīna vadītās valodnieku komisijas "Pareizrakstības vārdnīcu" izdeva Latviešu valodas krātuve 1942. gadā. Pēc Latvijas baltu filologu Rasmus Grīslis un Jāņa Kušķa domām, Endzelīna latviešu gramatikas un pareizrakstības sajaukšana neradās brīvi, bet gan Krievijas latviešu valodas iespaidā, ar okupācijas režīma atbalstu. Uz atgriešanos pie Endzelīna ortografijas, ko trimdā vairākumā vēl arvien lieto, aicina daudzi Latvijas valodnieki pēdējā laikā, parādot viņa ortografijas pārākumus un tās bojājumu kaitīgās sekas.

APes valodu likums eventuāli tika labots un ar 1992. g. 5. maiju noteikta obligāta latviešu valodas lietošana valstiskajās struktūrās, lietvedībā un pakalpojumu sfairā - katrai profesijai atbilstošā kārtībā. Tad iejaucās Krie-

Paaudžu maiņa

Pa Zigfrīda Meierovica iecerēto ceļu -
pretim drošākai nākotnei!

vijas ārlietu resors 1992. g. aprīlī, izsakot neapmierinātību ar pieņemtajiem labojumiem. Mierināja Izglītības ministrs Andris Piebalgs: "Ja arī valodu likumā nav tik precīzi pateikts, tad izglītības likumā ir skaidri formulēts, ka valsts rada apstākļus, lai tiesības uz izglītību būtu iespējams realizēt arī dzimtajā valodā. Līdz ar to mēs viennozīmīgi atbalstām visas mazās nacionālo minoritāšu skolas, kuŗas finansiāli nav lētas, par esošajām krievu skolām nemaz nerunājot" (Dienas Chronika, 1992. g. 21. apr.). Viss tas seko pēdējo 45 gadu latviešu valodas izskaušanas un rusifikācijas pasākumiem, kādus mūsu dzimtenē plānoti un sistemātiski istenoja gan izglītības sistēmā, gan arī visās sadzīves un pakalpojumu sfairās. Jāatcerās tikai 1978. g. PSRS-AP lēmumi nekrievu skolās sākt krievu valodas mācīšanu jau ar pirmo gadu - uz citu priekšmetu rēķina un augstākās izglītības institūtos pāriet uz krievu valodu; arī jauniešu sūtīšana no nekrievu republikām uz Krieviju, Ukrainu, Baltkrieviju, lai apgūtu krievu valodu un dibinātu krieviski runātājas ģimenes.

Ar 1992. g. 5. maija likumu tika arī pieņemts nolikums par valsts valodas prasmes atestāciju dažādos līmeņos, atkarībā no vajadzīgās valodas prasmes attiecīgajā darbā. Praktiski šī atestācija daudzos gadījumos tika apieta, vai pat pilnīgi neievērota, kā no darba spēka, tā vadības puses. Iekšlietu ministrs Čeveris toreiz pat atļāvās savos komentāros savienot Valodu likumu ar noziedzumu pieaugumu, jo trūkstot latviski runātāju policistiem!

Valodu likums tomēr mūsu tautai ir devis rokā ieroci, ar ko panākt latviešu valodas rehabilitāciju tautas vēsturiski noteiktajā dzīves telpā. Tagad mums jāatbalsta Streipa labojumi. Māra Soikane-Trapāne saka: "Nacionālās valodas aizsardzības likums nav līdzeklis, lai apspiestu citas valodas, nē - tas ir spieķis, kas var palīdzēt tautas valodai atkal piecelties kājās. Mūsu valoda ir 50 gadus turēta cietumā. Tā ir tik novārgusi, ka pati saviem spēkiem nespēs iznākt pa atvērtajiem cietuma vārtiem. Mums jāsniedz palīdzīga roka. Mums pret to jāattiecas ar mīlestību un gādību. Tā jāattīra no sārņiem un gružiem, tā jāuzspodrina bijušā košumā, tā jāceļ vecā cieņā un godā. Valodu likums spēku iegūs tikai no valodas lietotājiem, tātad tas ir mūsu rokās.. Likums ir zobens un tā izpildītājs - mēs paši!"

No mūsu tautas pastāvēšanas viedokļa, valodas jautājums ir vissvarīgākais; vēsturiski cilvēktiesību ierobežojumus kā tauta varam pārdzīvot, bet ne valodas zaudējumu. Tādēļ šai pamatprasībā par mūsu tautas valodas aizsardzību mums ir droši un stingri jāizslīen muguras.

Valdības attieksme. Kāda līmeņa prioritāti jaunā Latvijas valdība paredz tautas demogrāfiskā stāvokļa uzlabošanai un latviešu valodas aizsardzībai un attīrīšanai? Līdz šim maz ir runāts par šiem tautas dzīvībai kardinālajiem jautājumiem. Kaimiņos igauņos redzam stingras prasības par igauņu valodas atjaunošanai valsts dzīvē. Bet igauņu valdība ir jaunā maiņa: 33 g. v. ministru prezidents Marts Lārs un visi citi ieceltie ministri (arī zem 40 g. v.) nav vecās padomju nomenklatūras vai komunistu birokrātijas pārstāvji, bet jauni nacionāli spēki, vairāki no Igaunijas Pilsoņu kongresa, kas reformas jau ievērojami pārvirzījuši uz Rietumeiropas pusi. Viņi ir apgāzuši hipotēzi, ka it kā tikai vecie kompartijas spēki esot ar zināšanām un spējām valsts vadīšanā, mītu, ko, diemžēl, arī vairāki latvieši ir atbalstījuši. Šie trimdas pārstāvji no PBLA sabiedrojas ar bijušajiem kompartijas spēkiem, izveidojot lielāko vēlēšanu apvienību "Latvijas ceļš", tai pašā laikā apzīmējot tādu vēlēšanu apvienību kā "Tēvzemei un Brīvībai", kuŗa savā sarakstā neuzņēma nevienu bij. kompartijas biedru vai biedra kandidātu, par ekstrēmu. Vēl neattaisnojamāks bija PBLA paziņojums, ka tā atbalsta 4 noteiktus vēlēšanu sarakstus (un it sevišķi vienu no tiem) un ka par citiem sarakstiem (ārpus "Saskaņas", LSDSP un LDDP) nodotās balsis būs

"zaudētas balsis" (1993. 18. V tālrunskats zemju centrālajām organizācijām). Šādu autoritāti mūsu centrālajai pārstāvniecībai neviens nebija devis, un PBLA nostāja līdz ar to arī apvainoja trimdas sabiedrību par domāt nespējīgu. Paziņojums bija neatbildīgs, jo mulsināja trimdas balsotājus, kas neizprata, kādēļ izslēgtas citas labā spārna organizācijas, un, kā vēlāk izrādījās, arī kļūdaini, jo bija nepareizi uzminēti "zaudēto balsu" saraksti. PBLA, kā visu trimdas latviešu vienotāja organizācija - ar mērķi par brīvu, neatkarīgu, latvisku Latviju, bez partiju izšķirības - bija zaudējusi prestižu, kļūstot partejiska. Par laimi ALA sava 1993. g. kongresā no 30. 4. - 2. 5., Kalamazū no šā PBLA lēmuma distancējās, kad vairāki runātāji to uzskatīja par demokrātiskā sabiedrībā nepieņemamu. Vairāki PBLA locekļi skaidro, ka LC īpatnējā koalīcija panāca, ka 5. Saeimas vēlēšanās "labā daļa kreiso vēlēšanu nobalsoja par labā spārna programmu". Te jāpajautā - cik lielā mērā LC programma ir labā spārna, sevišķi pavalstniecības jautājumā, un, no otras puses, vai vispār kādus, kas balsoja par LC, var uzskatīt par, t. s., "kreisiem vēlētajiem", kuŗi drīzāk būtu meklējami pie "Līdztiesības". Kompartijas un nomenklatūras privilēģētie jau Latvijā nereprezentēja vairāk kā 5-8 %, tādēļ, t. s., "kreiso vēlēšanu" tik daudz nevarēja būt.

Pašlaik Latvijas Saeimā ir liels skaits likumprojektu, kuŗi steidzami jāizstrādā - par okupāciju, aizsardzību, pilsonību, ekoloģiju, sertifikātiem, valūtu, enerģiju, pensijām, nodokļiem, kas it kā aizēno kardinālos jautājumus par tautas dzīvību un tautas kultūras kodolvērtību - valodu. Pie viena no šiem likumprojektiem gribu tuvāk apstāties, jo tas savienots kā ar tautas demogrāfijas, tā valodas aizsardzības jautājumiem.

Pilsonības jeb pavalstniecības likums. Saeimas frakcija "Tēvzemei un Brīvībai" uzskata, ka nav iespējams runāt par pilsonības jautājumu, par 1919. g. pavalstniecības likuma piemērošanu, iekams nav noteikts to cilvēku tiesiskais statuss, kuŗi iebraukuši Latvijā okupācijas laikā no 1940. g. 17. jūnija līdz 1992. g. 1. jūl. LNNK un T&B kopīgi izgatavoja likumprojektu par ārvalstniekiem. Oponējot "Latvijas ceļam", šie ierosinājumi netika iekļauti Saeimas darba kārtībā vai nodoti komisijām. LC pastāv, ka ārvalstnieku/bezpavalstnieku uzturēšanās atļauju jautājums ir jāskata kopā ar pilsonības likumu.

Oktoīri pilsonības jeb pavalstniecības jautājuma apspriešanai komisijām bija nodoti 3 projekti: 1) LC projekts, kas sola pilsonību tiem, kas Latvijā nodzīvojuši 10 gadus un prot latviešu valodu; 2) LNNK projekts, kas noliedz masveida naturalizāciju līdz okupācijas kara spēka izvešanai, tomēr pieļauj Latvijas pavalstniecības piešķiršanu vēl pirms tam vairākām ārvalstnieku grupām, tai skaitā personām, kas Latvijā iecelojušas līdz 17. VI 40. un viņu pēcnācējiem, un Latvijas pilsoņu dzīvesbiedriem, ja laulībā nodzīvoti vismaz 5 gadi; 3) T&B projekts, kas noliedz jebkādu naturalizāciju līdz okupācijas kara spēka, tā atvaļināto virsnieku un viņu ģimeņu izvākšanai no Latvijas; tādu pašu viedokli pauž arī Kristīgo demokratu savienība. T&B un LNNK ir izveidojusi kopīgu darba grupu savu projektu saskaņošanai. Līdzīgu viedokli atbalsta arī vairākas ārzemju petīcijas, ieskaitot ASV un Kanadas DV organizāciju 19. IX 93. lēmumi.

Aicinu rakstīt vēstules Saeimas (adrese: Saeima, Rīgā, Jēkaba ielā 15) Pilsonības likuma jautājumā, tāpat kā Valsts valodu jautājumā, uzsverot un atbalstot nostādnes, kuŗas garantē labākas izredzes, lai latvieši nekļūtu par minoritāti paši savā zemē un lai tautas nākotne būtu nodrošināta; tas nozīmē, ka pirms pilsonības likuma pieņemšanas okupācijas kara spēkam, ieskaitot tā atvaļinātos virsniekus un viņu ģimenes ir jāatstāj Latvija, ar kara spēka daļām Liepājā, Ventspilī un Skrundā; pēdējo izvākšanās vajadzību pamato arī medicīniski un ekoloģiski apstākļi. Pavalstniecības likumam ir jāievēro tautas demogrāfiskā līdzsvara atjaunošanas vajadzība un jā-

ņem vērā, ka pašreizējo kritisko demografisko stāvokli izveidoja padomju okupācijas varas apzinīga rīcība un genocīds Baltijas valstīs. Jāievēro arī eventuālo Latvijas pavalstniecības pieprasītāju attieksme pret latviešu tautu padomju okupācijas laikā. Nelojālu iedzīvotāju atrašanās Latvijā varētu radīt, t. s., piekto kolonnu. Uz to jau norādīja 1992. g. 24. nov. "Veterāņu tiesību aizsardzības savienības" un vēl 3 līdzīgu organizāciju sanāksmes, kas aicināja radīt iekšējas nekārtības Latvijā. Jāatceras arī 1992. g. 20. jūn. Krievijas parlamenta dekrēts Nr. 407, ar ko Krievija sevi pilnvaroja iejaukties ar ieročiem citu valstu robežās, ja kautkāda veidā būtu apdraudēts Krievijas armijas personāls un viņu piederīgie šo zemju robežās.

Ir nepieciešami atzīt, ka legāli pavalstniecības jautājums nav cilvēktiesību jautājums. Pavalstniecība nav tiesība, bet gan privilēģija. Katra valsts to piešķir pēc saviem apstākļiem. Vienai 11/2 miliona tautai šie apstākļi ir noteikti savādāki nekā vienai 10 miljonu tautai, lai sevi kā tautu pasargātu. Neskatoties uz to, mūsu pavalstniecības likumprojekti ir ļoti mēreni un liberāli, salīdzinot ar dažu citu zemju prasībām, piemēram, 99 vai 25 gadu rezidences prasība Šveicē, 70 gadu Kuveitā, praktiski nekad Japānā.

Te jāpiemin, ka vairāki Eiropas padomes locekļi it kā esot noraizējušies, ka daži mūsu pilsonības likumprojekti diskriminējot pret krievu imigrantiem Latvijā, kaut nemaz nav skaidrs, vai/cik Eiropas padomes locekļu par to ir isti noraizējušies. Vai drīzāk tā būtu tikai vēlēšanās izpatikt Krievijas Ārlietu ministram? Mums nebūtu jāpieņem slikts pilsonības likums ar tālejošām negatīvām sekām latviešu tautai tikai lai izpatiktu dažiem lielo tautu diplomātiem un politiķiem. Mēs jau tā pasaules politiskajā pasaulē "uzvedamies tik labi" kā gandrīz neviens, kas cīnās par savu tiesību atjaunošanu. Politikā izpaticējiem un paklausīgajiem par "labu uzvešanos" godalgas, pat respektu, neviens nedod. Mūsu tautas skaits ir par mazu, lai mēs drīkstētu atļauties paklausīšanu lielu tautu politiķiem, kuriem mūsu etniskā pastāvēšana ir vienaldzīga. Ārlietu ministram Andrejevam ir taisnība, ka mūsu ceļš uz iestāšanos NATO ved caur Eiropas padomi, bet tas nenozīmē, ka iepriekš mums ir jāpieņem sev neizdevīgs pilsonības likums. Šo jautājumu pārrunāja Rīgā 22. oktobrī ar Vācijas Valsts prezidentu Richardu fon Veinsekeru un 26. okt. ar ASV Ārlietu ministru Vorenu Kristoferu.

No pārrunām izrietēja, ka Rietumu lielo valstu valdību vidū un pie NATO mums ir nepārprotams atbalsts Krievijas kaņšpēka izvešanas jautājumā, bet Latvijas pilsonības jautājumā domstarpības pastāv, kaut šai ziņā Rietumu valdības noraida Maskavas apgalvojumus par cilvēktiesību pārkāpumiem Latvijā. Tomēr no vairākām pusēm Latvijai ir ieteikts meklēt politisku pragmatisku atrisinājumu pilsonības jautājumā. Šādi ierosinājumi nāk kā no ANO, tā Rietumu valdībām, Eiropas padomes, Eiropas Drošības un Sadarbības Apspriedes un dažām starptautiskām cilvēktiesību organizācijām. Apbēdinoši ir, ka visi šie ieteikumi ignorē latviešu tautas kritisko demografisko stāvokli un vajadzīgos priekšnoteikumus mūsu tautas tālākai pastāvēšanai. Ja mēs būtu 7 vai 10 miljonu tauta, nevis 11/2 miljons, tad arī prioritātes, ko es jūms pašlaik izvirzu nākotnes darbībai, būtu savādākas.

Latvijai pašai tad paliek gala vārds, un Latvijas Saeimai atbildība par ejamo ceļu tautas pastāvēšanas nodrošināšanai. Pasaulei mums atkārtoti jāatgādina, ka mēs cīnāmies par 4000 un vairāk gadu senas tautas taisnīgām pastāvēšanas tiesībām, kurās tik mērķtiecīgi pēc 2. pasaules kara ir grāvusi padomju okupācija; ka mēs neprasām vairāk, kā to, ko okupanti mums atņēma.

Mums nav ko iebilst prognozēm, ka šodienas tehnoloģiskās attīstības dēļ, visas pasaules valstis kļūs atkarīgākas viena no otras un ka arī mums būs jāiekļaujas šādā strauji mainīgā pasaulē, iespējams, veidojot ekonomisku tiltu starp Rietumu zemēm un (cerams) de-

DAŽĀDU CEĻU GĀJĒJI

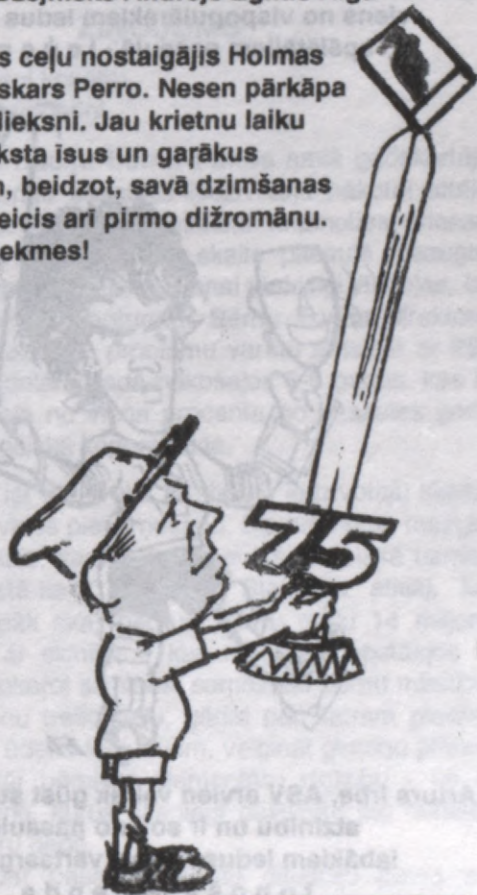

- Vectēv, mēs sākam atjaunot Tavu spodrības laiku

Dzejnieks Andrejs Eglītis Rīgā

Garu cīņas ceļu nostaigājis Holmas varonis Oskars Perro. Nesen pārkāpa 75 gadu sliekšni. Jau krietnu laiku Oskars raksta īsus un garākus stāstus un, beidzot, savā dzimšanas dienā pieteicis arī pirmo dižromānu. Labākās sekmes!

SPORTA LEGENDAS

Jānis Dāliņš, tēvzemes balvas laureāts,
savas karjeras laikā pasaules labākais
soļotājs - l e ģ e n d a

Veins Gretsks, poļu emigranta dēls,
viens no vispopulārākajiem ledus hokeja
spēlētājiem pasaulē - l e ģ e n d a

Arturs Irbe, ASV arvien vairāk gūst starptautisku
atzinību un ir soli no pasaules
labākajiem ledus hokeja vārtsargiem -
t o p o š a l e ģ e n d a

mokratisku, civilizētu Krieviju, bet pirms mēs varam iekļauties šādā modernā pasaulē, **mums ir jāeksistē kā tautai.** Te nu atkal priekšplānā izvirzās tautas demografiskais jautājums, savienots ar piemērotu pilsonības likumu.

"Latvijas ceļa" piedāvātais pilsonības likuma variants ir bīstams latviešu tautai tai ziņā, ka pēc tā jau šīs Saeimas laikā ap trešā daļa bijušo PSRS pilsoņu eventuāli varētu dabūt Latvijas pasēs. Tādā gadījumā nākošajās Saeimas vēlēšanās varētu ievērojami pieaugt "Līdztiesība" un "Saskaņa" iespaids, par kuŗām, galvenokārt, balso nelatvieši. Šādā sastāvā Saeima varētu pabeigt Latvijā nelikumīgi iebrukušo bijušo PSRS kolonistu uzņemšanu Latvijas pavalstniecībā, ar ko tad pilsonības "nulles" variants pēc desmit gadu pūliņiem būtu īstenots dzīvē. Šo apstākļu dēļ ir arī sevišķi svarīgi, lai 1994. g. pavasarī paredzētajā pašvaldību vēlēšanu laikā spēkā būtu piemērots pilsonības likums. "Latvijas ceļš" noraidīja LNNK un T&B ierosinājumu, ka Latvijas pilsoņu varētu iegūt ikgadējas kvotas ietvaros, kas nedrīkstētu būt lielāka par 10 % no Latvijas pilsoņu ikgadējā dabiskā pieauguma iepriekšējā gada laikā. Šāds noteikums nodrošinātu, ka latviešu īpatsvars Latvijas iedzīvotāju skaitā pieaugtu un eventuāli tuvotos vajadzīgam 75-80 %. Tad būtu nodrošināta latviska Latvijas valsts, kas pasargātu latviešu tautu, kultūru un valodu - mūsu galvenais mērķis! Lai pasargātu šo Latvijas valsti, mūsu piederība NATO vai līdzīgai Eiropas militārai savienībai ir svarīga - tad Latvija varētu draudzīgi sadzīvot ar savu lielo austrumu un citiem kaimiņiem, gādāt par savu drošību un panākt stabilitāti sev un to veicināt visā Centrāleiropas reģionā.

1993. g. 4. novembrī Eiropas savienības parlamenta ārlietu komisiju vadītāju konferencē tika apspriesta Krievijas vēlēšanās būt par NATO dalībnieci, bet tai pašā laikā uzņemties atbildību par Austrum- un Centrāleiropas valstu un tautu "drošības garantiju". NATO ģenerālsēkretārs šādu Krievijas piedāvājumu ir noraidījis, jo tas Eiropu atkal varētu sadalīt ietekmju sfairās, kā to panāca Molotova un Ribentropa 1939. g. līgums. Baltijas valstis vismazāk vēlas, lai tā būtu Krievija, kas garantētu viņu drošību. Šo notikumu attīstībā Latvijas Ārlietu ministrijai būs jābūt sevišķi modrai.

Mūsu pavalstniecības jautājuma risinājumu ir ievērojami apgrūtinājusi Krievijas Ārlietu ministrijas dezinformācija pie Rietumzemju valdībām. Mums atbildē ir skaidri jāparāda Latvijas tolerantā nostāja pret ārvalstniekiem un bezpavalstniekiem, salīdzinājumā ar citām valstīm, ieskaitot Krieviju, bet arī jāuzsver, ka mūsu pavalstniecības jautājums ir nepieciešamā kārtā savienojams ar mūsu demografiskās problēmas risinājumu. Par mūsu demografijas problēmām atbildību nes Krievijas (toreiz PSRS) imperijas vadības mēģinājumi paplašināt imperijas teritoriju rietumu virzienā uz visiem laikiem - to panākot ar genocīda, iedzīvotāju pārvietošanas un pārkrieivināšanas metodēm. Šāda Krievijas imperijas vadības rīcība ir smags starptautisks pārkāpums, jo 1949. g. 12. aug. Ženēvā pasaules valstu pieņemtajā konvencijā ir skaidri pateikts, ka okupētājvalstij nav tiesību pārvietot uz okupēto teritoriju savus civiliedzīvotājus, kas, kopā ar kaŗaspeķu, izvācami no okupētās teritorijas. Patreizējā Krievija to negrib darīt. Tam vajadzētu būt pietiekošam iemeslam rietumu kredītu apturēšanai Krievijai.

Ārzemju latvieši. Šo problēmu risināšanā ārzemju latviešu sabiedriskajam, intelektuālajam un politiskajam spēkam, vēl ir liela nozīme. Mūsu tautas un valodas aizsardzība ir lielā mērā arī politisks darbs, kas saistīts ar sekmīgu pilsonības jautājuma risinājumu un mūsu valsts iekļaušanos rietumu aizsardzības sistēmā. Ārzemju latviešiem ir iespējas politiski atbalstīt šo jautājumu risinājumu un veicināt jauno Latvijas neatkarību, it sevišķi mudinot savu mītnu zemju valdības apstiprināt politisku spiedienu par padomju armijas pilnīgu izvākšanu no

guldījumu pārzinim Valdim Liepiņam un speciālo projektu lietvedim Robertam Bataragam, kā arī Aivaram Ronim, kas LF veitījis 10 gadus, gan kā padomes priekšsēdis, gan revidents, gan veicis iespieddarbu sagatavošanu apkārtrakstiem un balsošanas materiāliem.

Jaunā LF padome konstruējas šādi: priekšsēdis un stipendiju lietvedis - Imants Freibergs, Montreala, kasieris un dalībnieku pārzinis - Edmunds Brigmanis, sekretārs - Ilgonis Zariņš, veco projektu lietvede - Inta Adamoviča-Rūtiņa, jauno projektu lietvede - Ilze Muelenbacha un speciālo projektu lietvede - Nora Balode.

Pēc pilnsapulces sekoja pārrunas par tematu "**Kurp ejam sadarbībā ar Latviju kultūras un izglītības laukos?**", kurās piedalījās PBLA un ALA Kultūras fonda priekšsēdis Dr. Tālvāldis Bērziņš un Vašingtonas apkārtnē dzīvojošie latvieši. Pārrunās konstatēja, ka grūtības sagādā no Latvijas saņemto pieprasījumu objektīva izvērtēšana, tāpat īsto un visnopietnāko vajadzību identificēšana. Izskanēja doma, ka vajadzētu tiešākā veidā veicināt tautas izglītību Latvijas dažādos novados, piem..., Tautas augstskolas.

1994. gadā LF kultūras un izglītības projektiem piešķirs \$ 32,000, kā arī \$ 8,000 sēklas naudām. Pieņemumu veidlapas pieprasāmas: **Ilze Muelenbacha, 4984 Neosha Street, St. Louis, MO 631209, USA, ☎314-481-8294**, un projekti iesniedzami līdz 1994. gada 15. martam. ☺

MLĢ JUBILEJAS GADS

Vēsturisks būs nākošais (1994./95.) mācību gads Minsteres Latviešu ģimnazijai. MLĢ kopš trimdas sākuma nepārtraukti izglītojusi latviešu jaunatni, un 1995. gadā skolas telpas atstās piecdesmitais izlaidums. Var aplēst jau šodien, ka 50 izlaidumi kopā ir devuši, pa visu pasauli izkaisīti, apmēram, 800 tautiešus ar MLĢ gatavības apliecību (abitūriju) un, apmēram, 200 ar absolventu apliecību (koledžas gada sākumu). Skolu būs apmeklējuši jaunieši no ASV, Anglijas, Austrālijas, Beļģijas, Francijas, Kanādas, Kolumbijas, Norvēģijas, Saudi Arābijas, Vācijas, Zviedrijas un Latvijas.

"Atrodī savu latvisko esī", tas ir bijis un ir vēl šodien MLĢ mudinājums saviem audzēkņiem. "Sis mudinājums ir bijis iedarbīgs, jo pēdējos gados gandrīz visās trimdas organizācijās redzēja MLĢ audzēkņus. Latvijas tieslietu ministrs Egīls Levits un Latvijas sūtnis Zviedrijā Imants Gross ir abi MLĢ abiturienti.

MLĢ ir vienīgā pilna laika skola ārpus Latvijas (no 7. - 13. klasei). Nolīgums ar Ziemeļreinas/Vestfāles valdību nosaka tās statusu: MLĢ ir valsts atzīta divvalodu (latviešu/vācu) privātskola. MLĢ darbojas pēc vācu skolu programmām, bet mācības notiek, galvenokārt, latviešu valodā. Pirms 13 gadiem skolā uzsāka speciālu viengadīgu programmu, koledžas gadu, 13. klases līmenī jauniešiem ar citur pabeigtu vidējo izglītību. Koledžas gadā blakus parastajiem priekšmetiem piedāvā intensīvus kursus latviešu un vācu valodā, Latvijas vēsturē un citās specifiski latviskās zinībās. Jaunieši no ASV bieži iegūst ieskaites ASV universitātēs ("credits") par sekmīgi noliktiem kursiem koledžas gadā.

Aicinām jauniešus, kuŗi dzīvo ārpus Latvijas, arī turpmāk braukt un mācīties MLĢ. Tā ir ideāla vieta, kur jaunam cilvēkam iepazīties ar saviem vienaudžiem no Latvijas kā arī ar to Eiropu, kuŗā Latvija tagad cenšas atgriezties. Par spīti finansiālām grūtībām esam nolēmuši cīnīties, lai šī skola turpinātu strādāt. Būtu vēlams, ka pieteikšanās uz jubilejas gadu mums pienāktu pirms 1994. g. februāra beigām, bet nenoraidīsim arī tos, kas pieteiksies vēlāk.

Informāciju var pieprasīt pie Pēterā Freimana, 16 Beaverton Ave., Nepean, Ont., K2E 5K4, Kanadā, un pie Latviešu Centra (Lettisches Centrum e. V.), Salzmannstr. 152, 481 59 Münster, Vācijā.

Mārtiņš Zandbergs,
MLĢ ilggadīgais skolotājs un Latviešu
Centra Minsterē priekšsēdis

LATVIJĀ MUMS LABI KLĀJAS

Ministru prezidents V. Birkavs: "Ja nekustās uz priekšu un atpakaļ, kaut kas traucē."

Ārlietu ministrs Georgs Andrējevs palīdz pats sev un ātrāk tiek galā

Rīgā parādījies amerikāņu vēstījums, kas atvieglinās krievu okupācijas kaŗaspēka izvadišanu, kā saka, ar naudu, kas visur valda.

TRĪSREIZTRĪS NOMETNES VIDZEMĒ UN LATGALĒ

Savā 5. darbības gadā Latvijā Trīsreiztrīs atgriežas Vidzemē, kur Madlienā, 1990. g., notika pirmā 3x3 no-metne Latvijā. Sekoja Kaucminde (1991.), Engure un Višķi (1992.), Sala un Pāvilosta (1993.) un 1994. gadā tās paredzētas Mežciemā un Vaidavā. Kopš pirmās no-metnes ir bijis skaidrs, ka šāda kopā nākšana ir tikpat nepieciešama Latvijas kā ārzemju latviešiem, kuŗi no-metnēs savās mītnes zemēs ir pulcējušies jau kopš 1981. gada. Un visnepieciešamāk ir sanākt kopā mums visi, ārzemēs un Latvijā dzīvojošiem, lai iepazītu viens otru un iegūtu jaunu izpratni par to, ko nozīmē būt lat-vietim dažādās pasaules malās. Kopš pirmās no-metnes darbojas Latvijas Trīsreiztrīs padome, kuŗa atbild par 3x3 kustības attīstību Latvijā, izvēlas no-metņu vietas un va-dītājus un pārrauga no-metņu organizāciju un sagatavo-šanas darbus.

Vaidava, kur notiks viena no 1994. gada no-metnēm, ir brīnumskaista, vēstures elpas apdvesta vieta Gaujas Nacionālā parka teritorijā, 15 km attālumā no Valmieras un, apmēram, tikpat no Cēsīm. Kā uzskata vairāki Lat-vijas vēstures pētnieki, te atradusies Beverīnas pils. No Vaidavas ciemata līdz pilskalnam Briņkusilā (pilskalnu sauc arī par Metimnes kalnu) ved takas, kas vijas ap-kārt ezeram un gaŗām interesantiem akmeņu krāvu-miem, kam līdzīgi uz zemeslodes ir tikai 150 vietās. Lat-vijā šādi krāvumi ir trīs, un zinātāji tos saista ar Saules sistēmu un Kosmosu, ar senu kultūras vietu.

Vaidavas ciemats, kur notiks Trīsreiztrīs no-metne, radies tikai nesen, 1960-to gadu vidū, un izveidojies par vienu no Latvijas krāšņākajām un sakoptākajām vietām. Tagad te ir divi lielas skolas, liels kultūras nams, kafej-nīcas, veikali, keramikas cechs, atpūtas komplekss Vai-davas ezera krastā un, protams, vietējo iedzīvotāju mā-jokļi.

Seši km no ciemata plūst Gauja ar Sietiņiezi tās labajā krastā. Apkārt Vaidavai bagāti meži, caur kuŗiem var doties uz Stoķu un Kalēju alām, pa ceļam aplūkojot 300 gadus veco Zviedru priedi un padzeroties dzied-nieciskajā Stoķu svētavotā. Netālu ir Egļu klintis Gauj-malā, Mazsalaca ar Skaņo kalnu un Hirtu Velnu muzeju, un daudz citu vietu, kuŗas no-metnes dalībnieki apmeklēs gan atsevišķu ieviržu, piemēram, ekoloģijas ekskursijās, gan arī visas no-metnes izbraukumos un talkās, jo no-metnes vadītājs domā, ka Ziemeļvidzemes skaistumu nedrīkst palaist gaŗām neapskatītu.

Nometnē paredzētas ievirzes - Vidzemes novada literātūra, ētika-filozofija, ģimeņu seminārs, ekoloģija, te-ātris jauniešiem un pārējiem interesentiem, tautas dejas, zīmēšanā, keramika, klūdziņu pišana, galdniecība, lat-viskie rokdarbi - adīšana, prievišu aušana un gobelēnu gatavošana, rotkalšana un 1/2 x 1/2 bērniem no 3 gadu vecuma. Kā lektori un ieviržu vadītāji piedalīsies Valmie-ras skolu un teātra darbinieki un daudzi citi zinīgi un interesanti ļaudis no Latvijas un ārzemēm.

Ivars Briedis, Trīsreiztrīs 1994 Vaidavā vadītājs

Mežciemā. Ir pagājis vairāk nekā gads, kopš trīs-reiztrīs no-metnes tradīcijas "ieprecējās" Latgalē - Višķos, kur arī no visas tiesas notika kāzas - tieši no-metnes laikā saprecējās Dainis un Gunta Somi, un visi no-metnes dalībnieki bija šo kāzu liecinieki. Nu jaunajam pārim pie-dzimis bērniņš - meitiņa Māra, kuŗa ir jau 5 mēnešus veca. Taču ar Višķu no-metnei ir savs pēcnācējs Latgalē, šoreiz 7 km attālumā no Daugavpils centra, Daugavas labajā krastā, kur plešas brīnišķīgs priežu mežs - Mež-ciemā 1994. g. no 3.-10. jūlijam notiks kārtējā 3x3 no-metne Latvijā. Vēl 16. g. s. šis apvidus nebija apdzīvots. Pēc 1667. gada, pareizticīgās baznīcas vajāti, šeit iera-

dās bēgļi no Krievijas - vecticībnieki un apmetās uz dzīvi. Izveidojās ciemats, kuŗā bija krogs. Svētdienās un svēt-kos vietējie iedzīvotāji gāja uz to izklaidēties (krieviski - poguļac). Tā radās šis vietas pirmais nosaukums - Poguļanka.

19. g. s. beigās Poguļanka nonāk Plāteru-Zībergu dzimtas īpašumā. Šajos gados daži zemes gabali tiek iz-nomāti vietējiem komersantiem vasarnīcu celšanai. Vē-lāk arī pats grāfs uzsāk darbus Poguļankā. Mežs tiek sa-dalīts iecirkņos, izcērt stigas, izveido alejas, tai skaitā, t. s., Grāfa aleju.

1883. g. vasarā Plāters-Zībergs atklāj ārstniecisko dziednīcu, kas bija kūrorta aizsākums. Tā kļuva slavēna ar ārstnieciskajām dūņām, kuŗas ņēma no vietējiem eze-riem, kas saucas "3 kārtis". Kāpēc tāds nosaukums? Tas ir saistīts ar kādu leģendu, ar ko Jūs iepazīstināsim no-metnes laikā.

1886. g. no Daugavpils un Poguļanku sāk kursēt ku-ģītis. Gadsimta beigās tā ir viena no labākajām Eiropas kūrortvietām. Līdz mūsdienām saglabājušās vairākas bū-ves, no kuŗām īpaši izceļas sarkanā ķieģeļu ēka, kas ir interesanta ar savu arhitektūru un atgādina veclaicīgu pili.

1936. gadā Poguļanku pārdēvē par Mežciemu.

Arī mūsdienās Mežciems ir iecienīga daugavpīliešu atpūtas vieta, kur bez sanatorijas vēsturiskajām celtnēm skaistā meža ielokā, kas ir pārpilns ar priežu aromātu, izvietojas jauns atpūtas komplekss "Veselība". Šeit tad noritēs 3x3 no-metne, kuŗas dalībniekiem tiks piedāvāti Latvijas no-metnēs vēl nepierasti labi sadzīves apstākļi - vienvietīgi un divvietīgi numuri, kur ir lodžija, tualete, du-ša, vārdu sakot, viss, lai Jūs justos patīkami tālumā no ierastajiem apstākļiem. Būs pieejams peldbaseins un sauna, kamīnzāle, sporta zāles un laukumi, slavenais Mežciema minerālūdens. Taču galvenais - plaša un daudzpusīga 3x3 programma.

Politiskās problēmas - lai gan no tām jau esam nedaudz noguruši - taču šoreiz paskatīsimies uz Latviju no malas - kā tā izskatās starptautiskā skatījumā. Tikties ar no-metnes dalībniekiem apsolījuši Latvijas vēstnieks Krievijā Jānis Peters un vēstnieks Lietuvā Alberts Sar-kanis, kuŗš, starp citu, ir daugavpīlietis, kā arī daži Latvijā akreditētie ārvalstu vēstnieki un vēstniecību darbinieki. Būs pagājušas arī vietējo pašvaldību vēlēšanas. Kāda politiskā situācija būs izveidojusies Latgalē - par to mēs spriedīsim no-metnes laikā.

Kā vienmēr Latgalē ir aktuāla problēma - latviskā pašapziņas audzināšana ģimenē, un šo ieviržu vadītājas būs Baiba Felce, Daugavpils, Līga Ruperte un Māra Tupese, no ASV.

Ar daudziem neparastiem cilvēkiem, dažādu vēstu-risku notikumu aculieciniekiem, varēs iepazīties ievirzē "Cilvēku arhīvs". Varbūt kādam no Jums ir savs intere-sants dzīves stāsts?

Tā kā Mežciems atrodas netālu no Daugavas, eko-loģiskā ievirze būs saistīta ar pazīstamo ekologu - Dau-gavpils Universitātes rektoru Bruno Jansonu, ilggadēju Daugavas talku organizētāju dzejnieku Imantu Ziedoni, kā arī Pēteri Cimdiņu.

Nometnē būs dziedāšana, dancošana un rotaļas, sportošana, teātris un vairākas "roku" ievirzes - veidoša-na, tēpju darināšana, rotkalšana, kokgriešana. Tiem, kas klusībā (un ne tikai) dzejo būs sava poētiskā darbnīca, kuŗu vadīs pazīstamā dzejniece, laikraksta "Latgales Laiks" galvenā redaktrise Anna Rancāne. Bērņus vecumā līdz 3 gadiem pa dienu varēs atstāt dārziņā, bet gados vecākos bērņus sadalīs pa vecuma grupām ar attiecīgi piemērotām programmām.

Ar bērņu teātra palīdzību inscinēs kauju Dinaburgas pili, un uzvarētāji iededzinās svecītes un palaidīs tās pa Daugavu Rīgas virzienā.

aptvēra kalnu smailes un no liela tāluma noraudzījās uz mazajām skudriņām, šis planētas iedzīvotājiem.

- Vai bez mūzikas jums ir vēl kādas intereses, viņai bija jautājis reportieris no "Mūzikas pasaules", un Violeta bija ilgi raudzījiesies tālumā, it kā kādu sastapt vēlēdamās, taču beigās paskatījās uz reportieri un tikai pakratīja galvu. Ar to reportāža bija beigusies, bet Violeta atkal varēja domāt par nākamo koncertu.

Viņas mūzikai atsvāru deva klusuma stundas, kad Violeta lasīja komponistu biogrāfijas: viņa bija kopā ar Mocartu, Bachu, Handeli, Satiju, Vāgneru un monumentālo Bēthovenu. Tie visi kopā veidoja to lielo vilni violētos toņos, it kā to būtu zīmējis lielais Hokusajs, japāņu grafiķis, un viņa pati tad jutās kā violēta nimfa, kas mūzu pavadībā ir pacēlusies aiterī, ceļā uz labāku, daļāku un dāsnāku vietu Olimpā.

Violeta bija ceļā uz ko cēlāku, tīrāku un vērtīgāku. Viņas viola palika pieslieta pie flīģeļa. □

♥ Autora piezīmes:

Īsstāstu cikls 'Nepabeigtā varavīksne' ir radies laikā no 1986. - 1993. gadam, un to var uzskatīt par savā veida 'tour de force' prozu, kur katrs no 12 stāstiem ir bazēts uz vienu krāsu, kopā izveidojot tādu kā varavīksni.

Šim formātam dabiski likās aprauti teikumi, hiperbolas, ironija, groteski salīdzinājumi un arī literāras klišējas un izteicieni, kas raksturīgi videi un attēlotām personām.

Sakarā ar man piešķirto Anšlava Egliša fonda literāro balvu, uzskatu, ka man ir zināms pienākums parādīt rakstītā vārda slejās un tāpēc 'Nepabeigto varavīksni' izdalīju latviešu redakcijām un redaktoriem ar miļu lūgumu, lai tos publicētu.

♥ Redakcijas piezīme:

Vismaz 5 šī cikla mūsu līdzstrādnieka T. Ķīkaukas darbus esam publicējuši laikā no 1986.-8. gadam - **Zilais** (Nr. 12./453., 17. lpp), **Baltais** (Nr. 1./454., 11./12. lpp), **Zelts** (Nr. 2./455., 12. lpp), **Pelēkais** (Nr. 1./466., 14. lpp) un **Lillā** (Nr. 3./468.) 14. lpp). Tas nozīmē, ka MLB Ziņotāja slejās ir publicēti vismaz puse no šajā krājumā ietvertiem darbiem. Ir iespējams, ka esam publicējuši vēl vismaz vienu, bet to nevarējām šobrīd saziņot. □

*****

Ilze Liepiņa

ZIEMSVĒTKU NAKTĪ

Zaļa egle, zilās sveces,
Laukā sniega klājums balts,
Domas atkal tālē aiznes,
Dzimtenē, kur aukstums salts.

Vai tur arī sveču liesmas
Mazo Kristus Bērnu sveic?
Vai tur arī šonakt dziesmas
Viņa atmākšanu teic?

Līdz ar gavilēm un slavu
Kristus bērnam lūdzu es:
"Dāvā vienu smaidu savu
Manai tālai dzimtenei!"

♦ Svētku laikā saņemts dzejnieces dzejolis.

*****

Laimīgu un sekmīgu Jaungadu

vēl

Ruta, Eriks, Ilga un Andra Leimaņi

BĪSTĪES GRIEĶUS, KAS DĀVANAS NES...

Mēs nevaram sagaidīt, lai ienaidnieki Latvijai un latviešiem labu dara. Ienaidnieka būtība ir zāģēt, kur un kā var. Tomēr gribās cerēt, lai Latvijas valdības oficiozs, Lat-vijas Vēstnesis, mūsu intereses aizstāvētu. Ar Valža Egles (LV Informācijas centra vadītāja) raksta "Vai Neatkarīgā Latvijā pastāv ebreju jautājums" (LV 27. novembra numurā) publicēšanu redaktors Oskars Gerts (rakstītājs un redaktors abi it kā būtu Latvijas draugi), ir panācis gluži pretējo. Egles raksts it kā rakstīts pret Borisa Ciļēvica regulāru uzbrukumu latviešu tautai kā fašistiem un antisemītiem, bet raksta rezultāts ir pretējais, "deklarētam mērķim". Egle, it kā runājot latviešu tautas vārdā, vairākos veidos ņemas pierādīt, ka latvieši, patiešām, ir antisemīti un galu galā nekādu saprašanos ar židiem nevēlas. Raksta beigās gandrīz vai židiem mūžīgu naidu draud. Egle raksta: "Un ja ebreju antipatriotiskā darbība turpināsies, tad tā neizbēgami radīs Latvijā antisemītismu, jo nav pamats domāt, ka vēstures likumi būtu pārstājuši darboties."

Jautājums pacejas, cik daudz tādu lāča pakalpojumu Latvijas valsts var atļauties.

Ciļēvica raksta nolūks bija kurināt tautību naidu Latvijā, un kā tāds nekādu lielu oriģinalitāti neparādīja. Viņa raksta nostatnes lielā mērā bija izstrādātas Maskavas mitrajos pagrabos jau 1945. g. un tās tika attiecinātas uz visām Austrumeiropas tautām, it sevišķi tām, kuŗas II pasaules karā nonāca zem nacistu okupācijas. Šis aģitpropa izstrādātās tēzes tad no mums visiem zināmiem orgāniem tika regulāri kā ērģeles dažādos reģistros spēlētas visus 50 okupācijas gadus. *) Šis naida pilošās nostatnes izcēlās, apmēram, ap to pašu laiku, kad Maskavā nocietinājās anticionisma doktrīna. No 40-to gadu beigām Maskava palika par pasaules lielāko tautu naida kūdītāju centru pasaules vēsturē, pat pārspējot hitleriešus, kuŗus laika zobs ierobežoja uz divpadsmit gadiem. Padomju sludināšana pret Austrumeiropas tautām strukturāli un tās iekšējā loģikā saistās ar anticionismu, starp šīm divām šķietami pretējām naida doktrīnām notiek dialektiska saspēle un pretspēle. No vienas puses Padomju vara it kā uzvedās kā židu glābēji no antisemītiskiem austrumeiropiešu židu šāvējiem, bet no otras it kā austrumeiropiešus un visu pasauli padomju ļaudis glāba no kosmopolitiskā židisma. Kādreizējiem padomju varas kalpiem un pilsoņiem nav jāatgādina, ka, sākot ar Khuščova laiku, padomju propagandas orgānos arī židi paši tika apvainoti par savas tautas iznīcinātājiem. Ciļēvica raksts norāda, ka šajā padomju propagandas loģikā viņš ir cilvēks ar dziļām zināšanām padomju pagātnē.

Bet ko mēs varam teikt par Egli un Gertu? Vai arī viņi iesniedzās šinī padomju propagandas pagātnē, neuzņemšos izspriest. Teikšu vienīgi, ka viņu safabricējums ir visantisemītiskākais gabals, un kā tāds vislaundabīgākais, kuŗu esmu redzējis, krievu presi neieskaitot, Otrās Latvijas Republikas presē. Būtu visai dziļi jārokās Pirmās republikas antisemītisma presē, lai kaut ko līdzīgu atrastu. Egles raksts ir noraidāms ne tikai par to vien, ko viņš saka par židiem, bet arī par to, ko viņš saka par latviešiem. Ar kādām tiesībām Valdis Egle runā it kā latviešu vārdā?

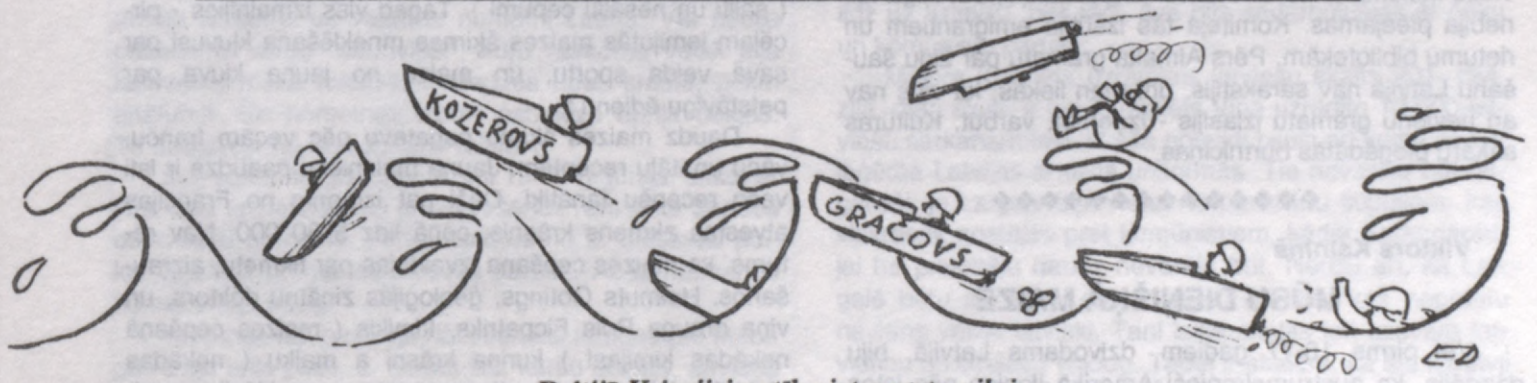
Valža Egles raksts ieiet klasiskā antisemītisma žanrā vairākos veidos. 1. Tādēļ, ka Egle vispārina savus spriedumus uz visu židu tautu - pēc asins līnijas principa. 2. Viņš apvaino židu tautu visumā kā nelobālu pret tautām un valstīm, kuŗās viņi dzīvo (SD propaganda vēstīja, ka židi un čigāni nošaujami, jo tie nes ziņas frontes abām pusēm.). 3. Tādēļ, ka autors saka, ka (atbalsojot anticionistu tēzi) židi paši ir vainīgi savā nāvē. 4. Beigu beigās Egle arī domā, ka židi tomēr esot komū-

Kā top laikraksts DIENA , to zina visi, bet kā A/S šefs tiek galā ar papīra iegādi, to zina reti kāds. Viņam draudzīgas attiecības ar Zviedrijas karāli, un viņa augstība sagādā zviedru samtaināko avīžu papīru, kas varētu būt daļa, kas lasītājiem iepatikusi. Ed. Keišs

Krievijas niknais bullītis

Baltijā Krievijai patīk sist augstu vilni.

cinātais meistars. Šādā atmosfērā bieži vien nedabiska liekas Amerikas latviešu jauniešu vairākuma priekšrokas atdošana tieši standarta maizei. Kad es kādu vasaru patsniedzu Gaņezera skolā, ēdnīcā uz galdiem lika gan standarta amerikāņu maizi, gan ne īstu rupjmaizi, bet vairāk vācu stilā ceptu pelēko maizi. Skolotāju galdos pēdējā bija apēsta, bet "vate" palika, toties skolnieki ēda "vati", bet ar īsto maizi mētājās un spēlēja futbolu, kas liecina arī par audzināšanas trūkumu ģimenē un par latviešiem raksturīgās ētiskās, cieņas pilnas attieksmes pret maizi galīgu nezināšanu (Vainojama ikdienas amerikāniskā vide, vecāku kūtrums un vienaldzība).

Savā grāmatā "Jaunā grāmata par maizi" Bernards Kleitons tomēr brīdina: "Kā jebkuŗa aizraušanās, maizes "taisīšana" var kļūt par pašmērķi, un tad pircējam klāsies plāni."

Diezin vai daudziem patiks eksotiskā maize no jūras kāpostiem vai biežpiena saldās maizītes ar pamatīgu diļļu un piparu piedevu jeb šokolādes maizītes ar ķiršiem \$ 10 gabalā. Gan jau pircēji paši nobalsos ar savu maku, jo bez pircējiem nekāds tirgus nevar būt.

Ar patīku saņemu ziņas, ka Latvijā maizes kvalitāte nav kritusies, kaut kādu laiku, kad visur valdīja krievi, likās, ka tā strauji kritas. Tirgū maize esot perfekta. Tas norāda ka tās kvalitātei ir nepieciešams, lai ceptuves atstātos privātās rokās. Un vēl viena piebilde. Mēs ar sievu, Helēnu Celmiņu, esam apceļojuši daudz zemju. Nabadzīgākās, piemēram, Grieķijā vai Ēģiptē, maize ir ļoti lēta, jo valsts piemaksā dotācijas, lai nabadzīgākie varētu to nopirkt. Vai nevajadzētu nabadzīgajā pēckomūnistiskajā Latvijā, vismaz pagaidām, piemaksāt ražotājiem un neatļaut cenas uz maizi (un dažiem vēl citiem produktiem, kā pienam), bet paturēt tās zem kontroles? Lai nabadzīgākie nemirtu badā, jo līdz Vācijas, Zviedrijas vai Savienoto Valstu sociāliem pabalstiem Latvija vēl tālu.

PĒDĒJIE NOTIKUMI LATVIJAS ARMIJAS LIKVIDĒŠANĀ UN TĀS TRAĢĒDIJA 1941. GADA JŪNIJĀ MĒNESĪ

J. Beldavs intervē ltn. Augustu Viksni, lai dotu pilnīgāku skaidrību par majora Viņa Krūmiņa teikto (MLB Ziņotājs, Nr. 9/534., 12.-14. lpp) par to, kā veidojās 201. divīzija Sarkanarmijā.

Miera laika sastāvs Latvijas armijā svārstījās starp 15 - 20 tūkstošiem, ieskaitot virsnieku kadru un virsdienesta instruktorus, kā arī visas tehniskās daļas, kā artilērijas, sapieŗu, autotanku un aviācijas pulkus, bruņoto vilcienu utt. Skaitļa svārstība bija atkarīga no obligātoriskā dienestā iesaucamiem kaŗavīriem.

Krūmiņam nav pietiekoŗas skaidrības par Latvijas armijas pārtapŗanu Sarkanarmijā.

Vispirms, Latvijas armiju pēc Sarkanarmijas okupācijas nodēvēja par Tautas armiju. Šajā laikā armijas ietēŗps nemainījās, palika kā līdz ūim - ar visām zīmotnēm, pulka apzīmējumiem uz uzpleciem. Neilgi pēc tam armiju pārdēvēja par 24. teritoriālo korpusu. Reizē ar to lika noplēst uzplečus ar attiecīgiem pulku apzīmējumiem un arī Latvijas armijas zīmotnes un noņemt no parādes cepures valsts ģērboni, atstājot tikai saulīti. Tas viss norisinājās 1940. gada otrajā pusē. 1941.g. sākumā (maijā) armiju aizsūtīja uz vasaras nometni Litenē. Vēl nebija pazīstams vārds "ostrovieŗi", kuŗu nometne vēlāk bija kaimiņos, meŗa masīvā, Pededzes upes krastā, 3 km attālumā. ūis nometnes izbūvi pabeidza aprīļa beigās. Tā sastāvēja no liela apjoma teltīm.

ūeit sākās traģiskie notikumi 1941. g. jūnijā, sākot ar virsnieku apcietināŗanu un aizveŗanu. Tanī laikā atrados ostrovieŗu nometnē, pārkomandēts no 3. Jelgavas pulka. Biju klāt nometnes izbūves darbos. Abās nometnēs notikumi bija līdzīgi.

14. jūnija ritā paziņoja, lai virsnieki ierodas pie ūtāba galvenās telts plkst. 9, ņemot līdz karŗu somas, apvidus kartes, busoles, lai varētu doties uz apvidus taktiskām

mācībām. Protams, aizdomas jau paŗā sākumā radīja tas, ka sarakstā bija tādu virsnieku vārdi, kas bija ārrindas dienestā, kas strādāja kancelejā pie alģu izmaksām un kam nebija sakara ar ierindas virsniekiem. Plkst. 9 atbrauca smagās maŗinas, kuŗās iekāpa visi virsnieki, kam bija paredzētas mācības. Uzkrīta, ka komisāri un politiŗuki bija ļoti satraukti un nēsāja pistoles pie jostām, ko parasti nemēdza darīt. Netālu, pabraucot Gulbenes virzienā, maŗinas apturēja. Visiem pavēlēja nomest karŗu somas un ieročus un pacelt rokas. Virsnieki bija apcietināti. Tos veda uz Gulbenes staciju, kuŗ bija sagatavoti vagoni tālākam ceļam uz Sibīriju. Atgriezuŗies ūofēri stāstīja par traģiskajiem notikumiem.

Protams, satraukums nometnē bija liels. Aizvesti 80 % virsnieku. Atlikuŗajiem 20 % bija jāŗūpējās par nometnē palikuŗajiem. Radās saskare ar Gulbenes stacijas priekŗnieku. Saņēmām ziņojumus, ka atkal tiek gatavoti vagoni līdzīgām akcijām, un uzzinājām, ka 22. jūnijā paredzēta pāŗejo virsnieku aizveŗšana. Tas nenotika, jo tieŗi tad sākās Vācijas uzbrukums Padomju Savienībai. Tas paglāba atlikuŗo virsnieku saimi. 25. jūnijā mani nozīmēja pāŗraudzīt mazgaŗanas ierīcu izbūvei vairākus simtus rekrūŗu, kuŗus iesūtīja no Krievijas. Tos vajadzēja nomazgāt, apkopt un ietēŗpt Latvijas armijas uniformās. To izdarīja 2 dienās. ūo sastāvu pievienoja armijai. Jādomā, ka līdzīgas akcijas notika citās vienībās. Tuvāku ziņu man par to nav.

Deŗūrvirsniekiem naktis piekomandēja operatīvo deŗūrvirsnieku no komisāru vai politiŗiku aprindām, kam bija galvenā noteikŗanas par iekŗējo kārtību un tālāko rīcību. Latvijas armijas kaŗavīri nevarēja vairs iziet apkēdei cauri un doties uz Padedzes upes krastu sauloties vai mazgāties. Lai to varētu, bija jāzin parole, ko zināja tikai deŗūrvirsnieks un apsardze, kas bija Sarkanarmijas rokās.

Ar vācu armijas tuvoŗanos, paliekoŗās 24. korpusa vienības dzina uz Krievijas robeŗu pusi. ūajā laikā visi, kas to tik vēlējās, varēja izbēgt, ko liela daļa darīja. Palika tikai tie, kas simpatizēja Sarkanarmijai vai komūnismam. Tādu armijā nebija daudz. No 24. korpusa uz Krieviju aizgāja niecīgs kaŗavīru skaits, kādēļ tos nevarētu saukt par korpusa atliekām. To lielais vairums saformējās 201. divīzijā pie Maskavas. Tur bija komūnistu līdzskrējēji, ziņotāji, kas sadarbojās ar čeku, pāŗorgi un tie, kas bija spiesti bēgt. Apŗaubāmas ir ziņas, kuŗas devis V. Krūmiņŗ, proti, ka 201. divīzijā bijuŗi daudz latgalieŗu. Viņŗ par tiem būs noturējis tos, kas prata tikai krievu valodu. Tie ieradās sapieŗu bataljonā, par ko jau minēju agrāk. To darīja, lai atŗķaidītu armijas kompakto sastāvu. Nav zināms, vai tas notika arī Litenē. Pēc 50 gadiem, runājot ar kapt. Jāni Jakānu, viņŗ minēja, ka arī viņa vadā esot bijusi grupa, kas neesot sapratusi neviena vārda latviski un ka tai esot bijuŗas grūtības atrast komandieri. To visu turēja slepenībā, un neviens ūo krievu kareivju skaitu īsti nezina. ņemot vēŗā pēdējo gadu armijas audzināŗanu, jāteic, ka tā bija audzināta ļoti nacionālā garā, bija ļoti saliedēta un nacionāli noskaŗota. Nedomāju, ka viena gada laikā komūnisms varēja tik ļoti iespaidot mūsu kompakto armiju un rast tādu skaitu piekritēju, kas soļotu pāri Krievijas robeŗai.

Jāņem vēŗā tas, ka 1941. g. 14. jūnijs parādīja masveidīgo latvieŗu izsūtīŗanu uz Sibīriju. Tas lika katram padomāt par tālāko likteni, tādēļ simpatizētāji, kas devās līdz uz Krieviju, bija tādi, kas bija sadarbojuŗies ar čeku un komūnistu partiju.

Majora Krūmiņa uzrādītais latvieŗu skaits 201. divīzijā, man ūķiet, ir ļoti pārspīlēts. Viņa uzrādīto 10 000 latvieŗu sarkanarmieŗu skaitā noteikti bijuŗi arī krievi, kuŗus iegēŗba Latvijas armijas uniformās. Tie nevarēja būt latgalieŗi, jo Latgale bija viena no partizānu ūūpuljiem, kas viskrasāk nostājās pret komūnistiem, kādēļ Sarkanarmijai tur piekritēju daudz nevarēja būt. Netīcu arī, ka Latgalē būtu atrodami daudz jaunu cilvēku, kas neprastu neviena vārda latviski. Tanī laikā skolās ļoti uzsvēŗa latvietību un latvieŗu valodu. Tādēļ ir skaidrs, ka ūie kareivji nebija Latvijas iedzīvotāji. ūe, protams, nāca klāt Krievi-

CANADA

PRIME MINISTER · PREMIER MINISTRE

Aline and I are delighted to convey our warmest wishes to each of you for a festive holiday season.

Canada is renowned for the tolerance with which it embraces the diverse traditions and values of its people. Although we celebrate this special time of year according to our different customs and religious beliefs, we all share a common hope for world peace and harmony.

May the blessings of this season be bountiful and may they bring you serenity and happiness.

Aline et moi sommes heureux de vous souhaiter à tous et à toutes de très joyeuses fêtes.

Le Canada est réputé pour son respect des différentes valeurs et traditions de sa population. Bien que nous célébrions les fêtes de fin d'année selon nos coutumes et croyances religieuses respectives, nous partageons tous l'espoir d'un monde où règnent la paix et l'harmonie.

Puisse la période des fêtes vous combler de ses joies et vous apporter bonheur et sérénité.

OTTAWA
1993

Arnīs Keksīs-Metimne

THE EQUATION OF ETERNITY

Dates: December 1, 1988; May 1, 1993

Name: Arnīs KEKSIS-METIMNE

Born: December 31, 1923

Universities: Goethe University, Frankfurt/Main, West Germany; University of Toronto, Toronto, Ontario, Canada (neither studies associated with subject matter)

Subject: Following Einstein's and Hawking's work in understanding and, perhaps, resolving space as a whole and its destiny.

Reason: Answer came suddenly at 8:30 a. m., on March 5, 1981 - just as Einstein predicted - beautiful in its simplicity.

Consultation: Discussed it with a PhD of high moral and scientific standing. He left it up to me to release it - when I am ready to do so.

Status: 1981 - 1988 was my "cooling off" period and reconsideration, because I was searching for answers to other questions as well: mass; "Big Bang"; what existed before "Big Bang".

Other five years have passed in contemplation.

Extrait du Procès-Verbal
d'une séance du conseil
municipal de Lachine

PROVINCE DE QUÉBEC

COMTÉ DE MARQUETTE

VILLE DE LACHINE

Séance régulière du Conseil municipal de la Ville de Lachine tenue en la salle du Conseil, le 15e jour de novembre 1993, à laquelle assistent madame la conseillère Jane Cowell Poitras, messieurs les conseillers Yves Lemire, Bernard Blanchet, Mario Durante, Jean-Marc Hétu, Robert Farineau, Jacques Nadeau, John Vincent Hachey sous la présidence de Son Honneur le Maire, M. Guy Dicaire.

93-C-0546: COUNCIL OF LATVIAN ORGANIZATIONS - 75^e
ANNIVERSAIRE

VU la lettre du 7 novembre 1993,

Il est proposé par M. John Vincent Hachey,

appuyé par Mme Jane Cowell Poitras,

D'offrir les félicitations et meilleurs voeux du Conseil au Council of Latvian Organizations à l'occasion de son 75e anniversaire;

RÉSOLU À L'UNANIMITÉ

V R A I E X T R A I T

Sylvie Aubin

Greffière

Result: Philosophical understanding of Cosmos - status before the "Big Bang". This, of course, is not scientific - it's a philosophical probability.

Quest: Understanding the beginning and the anticipated end of our Universe.

Standing: I think that I have found the destiny of our Universe, but the mind shall continue to probe.

STEP-BY-STEP ANALYSIS

1. Cosmos has no beginning nor end of any dimension of space. There is no beginning nor end of time. It was never created - nor will it ever die. It just is. Its temperature is 0° K. It may contain a great number of universes in various stages of development: new, expanding; collapsing; dead.

2. Universe has all dimensions of space - including time. It all started with the "Big Bang". Its temperature is 3° K. It is Cosmos.

3. I doubt that we will ever be able to see or hear beyond our Universe into Cosmos. We will never know of other universes - unless one crosses the path of ours. What a display of lights that would be!

4. Hyperbolic Inversion, Möbus Strip, Klein/Bottle, etc. are discarded, because the originators of such theories could not comprehend the absolutism in the expanse of cosmos and confined themselves to drawings and explanations that could be fitted on a page of paper.

5. Our "Big Bang" Universe theory is approaching the status that it may be: wrong; or is much, much older than presently thought (14-15 billion years). Our instruments are approaching that limit - 14 billion light years away. Could we **now** see or hear how we blew up **then**?

Nevertheless, for the purposes of this discussion - I accept the "Big Bang" theory.

6. Long since we know that the speed of light is not the greatest speed possible - nor is it constant. In our Universe nothing is absolute. In Cosmos - everything is absolute.

7. $E=mc^3$ could have been written as $E=mc$ or $E=mc^3$ and would convey the same message, for these are not algebraic equations. Any one of them tells the matter contains in itself immense energy - be it uranium or cabbages. Besides that - what has the speed of light to do with energy in "sauerkraut"? - for example. Molecular weights, on the other hand, may make some sense.

Nonetheless, for my purposes now, I will accept the $E=mc^2$. As a matter of fact - it will help me greatly.

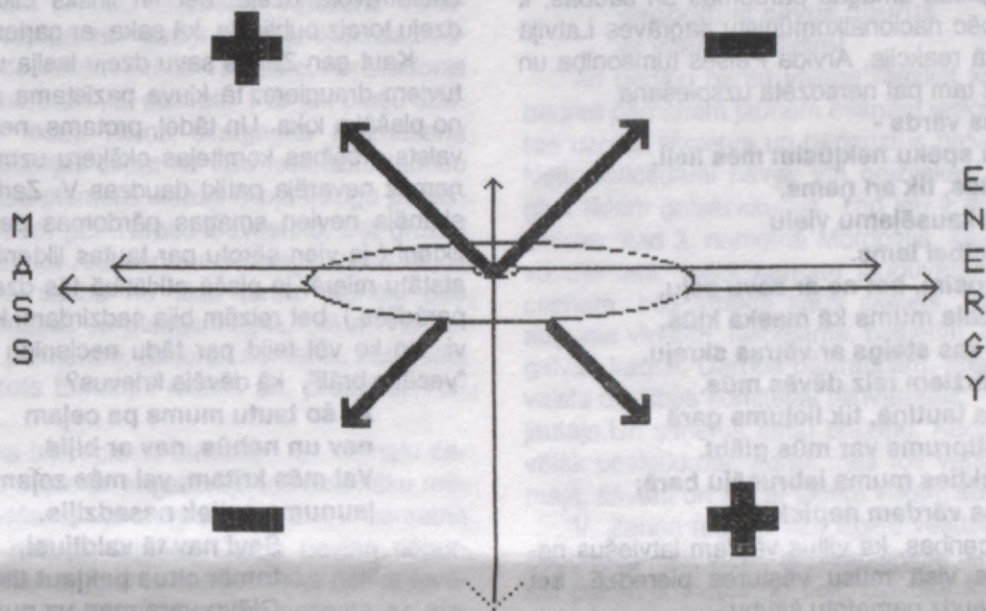
8. Consequently: $\frac{h\nu}{mc^2} = c^{-2}$ - has 0 value in itself - it's only a number. This is one of two questions that took me more than seven years to overcome. How could this simplicity be ignored so long by so many?

The other reason is: The Creation. It still escapes me and I decided (in the year - on the last day I became 65 years old - and now 70) to reveal my "Insanity"- the end of our Universe. It may take thousands of billions of years, but its death by entropy is inescapable.

What after that? Just like Stephen Hawking said: "...What is one mile north of the (geographic A. K.-M.) North Pole?..." What will happen to the bits and pieces of burned out non-luminous super heavy matter? Will they attract each other for a "Medium Big Bang", etc., down to a "Small Last Bang"? That process would lead to the same end result.

9. Was the "Big Bang" caused by the explosion of pure energy concentrated in a space of a trillionth of a diameter of the nucleus of an atom - "Superstrings"? Death by entropy would be the reverse. That also helps.

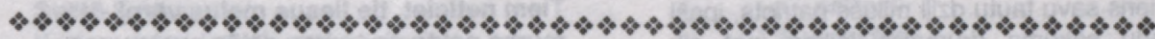
10. My answer: "Transversal Convection with Variable Coefficients".

11. Entropy takes place at random, but systematically. The death of our Universe shall be final - even if it takes place in stages.

12. I call it: "The Equation of Eternity"- for it is the same as $\frac{dE}{dt} = 0 (c^2)$.

13. Most believe that there is God. Some do not. Others do not know what to believe. So it is with Cosmos. I believe that it exists. That's where our Universe was born. Without Cosmos we just would not be - and to Cosmos we shall return - although we have never ceased to be a part of it - through the existence of our Universe in it.

Viktors Kalniņš

MŪSU VAROŅI UN MOCEKĻI

Voldemārs Zariņš

Augstākais, ko dzejnieks spēj,
kad tautu vēti liktens vējš,
kad brālis brāli zobiem kož,
pēc nodevības gaisā ož,
starp pretpulkiem viens stāties.
Pat draudos, nievās, nāvē,
lai viņam svēts ir likums šis:
ne cirvis es, bet upuris.

Tas ir Voldemārs Zariņš, viņa dzeja. Mūžs šim noklusētam latviešu dzejniekam nebija no vieglajiem. Voldemārs Zariņš dzimis 1917. gada 26. septembrī, Tallinā, bēgļu gaitās, kā ceturtais dēls ģimenē. Pamatskolu un ģimnaziju viņš pabeidza ar izcilību. 1937. g. rudenī uzsāka studijas Latvijas valsts universitātē klasiskajās (grieķu un latīņu) valodās un literatūrā. Iespējams, ka tas lielā mērā iespaidoja viņa piekopto tradicionālo dzejas formu, bez moderniskiem eksperimentiem. 1944. g. viņu mobilizēja armijā, leģionā, un pēc Kurzemes kapitulācijas - gūsts. Zariņu izsūtīja uz Tulas apgabala akmeņogļu raktuvēm. 1947. gadā viņš atgriezās Rīgā.

Dzejnieks un kareivis,
zobens un lira,
divi, kas tautai
visdārgākie ir

Caur gadu simteņiem
nāvē un briesmās
skan brīves zvani
dzejnieka dziesmās.

Caur gadu simteņiem
cīnīnā bargā
ceļu uz dzīvību
kareivis sargā.

Tauta, kam atņemts savs
zobens un lira,
dzejnieks un kareivis,
tauta tā mira.

Zariņš ar literatūru sāka nodarboties jau skolas gados. Visvairāk rakstīja dzejoļus, un jau tad deva tos, rakstītus rokrakstā, lasīt draugiem un skolas biedriem, kaut varēja tos iesūtīt vai nu laikrakstiem, vai žurnāliem. Kautrība atturēja no tā.

Dzīve Latvijā ir drūma. Dažreiz tur, Tulas apgabala raktuvēs, viss likās skaidrāks, tiešāks. Reālajā dzīvē cilvēkiem tā vai citādi jāpielāgojas. Vienīgā cerība, ka

pielāgošanās tīri praktiskos nolūkos nepāraugs samierināšanās.

Man sauļā gluda ozolzile
viz medus lāses brīnumā.
Nu manā varā spriest - vai dzīvei,
vai iznīcībai lemta tā.

Vai labā zemē viņu dēstīt,
lai izaugt dižens ozols var,
kas vēl aiz mana mūža vēstis:
Bij cilvēks reiz, bij viņa darbs.

Vai aizmest to starp ceļa oļiem,
lai katrs gaŗāmgājējs min,
un saberztu zem tūkstoš soļiem,
neviens tās vārdu nepieņem?

Tā ozolzile - mana dzīve.
Vai man tik cieta griba būs
un tik daudz lepnuma un spīves,
lai putekļos tā nepazūd?

Tomēr padomju liekulīgajos apstākļos ne vienu vien godīgu cilvēku spieda smagas pārdomas un šaubas, it īpaši laikā, kad pēc nacionālkomunistu sagrāves Latvijā valdīja vismelnākā reakcija, Arvida Pelšes tumsonība un visa krieviskā līdz tam pat neredzēta uzspiešana.

Tas viltus vārds -
Ar svešu spēku nekļūsim mēs lieli.
Cik dos tas, tik arī ņems.
Kā viegli kausējamu vielu
mūs iznīcībai lems.
Mēs dzīvosim, bet ne ar savu seju,
viss svešais mums kā maska kļūs,
un laiks, kas steigs ar vētras skreju,
par bezvāržiem reiz dēvēs mūs.
Mēs maza tautiņa, tik lielums garā
un sevī stiprums var mūs glābt.
Nē, nejaukties mums iebrucēju barā;
Mūs viltus vārdam nepiekrāpt.

Jā, protams, cerības, ka viltus vārdam latviešus nepiekrāpt, sakņojas visā mūsu vēstures pieredzē, bet reālā dzīve rada daudz pamatotu šaubu.

Liktens zīmi nolādētu
vai mēs nesisim līdz galam?
Lai ar svešiem mūžam dalām
savu zemi, savu sētu?

Zinām, zinām, ko tie kāro:
lai ar latvi svešo pāro.
Ja kā mikstais vasks kūstam,
nelzbēgt mums varas gūstam.

Liekas, neviens savu tautu dziļi mīlošs patriots, īpaši tajos 60-to gadu sākuma drūmajos laikos, pat cik optimistisks pēc savas dabas būdams, neizbēga no drūmām noskaņām un priekšnojautām. Voldemāram Zariņam, klasiskās filoloģijas studentam, tas iemiesojās pārdomās ar vēsturiskām paralēlēm, piemēram, dzejoli "Paradokss".

Mirst ne tikai cilvēks,
mirst arī tauta.
Klimst miesas ēna, dvēsele,
veju postalās aua.
Kur ziņkārīgais grieķit's,
kas pat debesis rāpās?
Dievus Olimpa dzirēs
ap klinēstūrī apveda,
bet nāvi nepiekrāpa.

Un aprija Orkus tumsa
Romas valsti un varu,
kuŗa Nūbijas zeltu svēra
ar zobena svaru.
No vieglinās vēja vēdas
bruņotais diženums ira,
kad sarkofāgam nocēla vāku
virs etrusku karavīra.

Kur mežonīgais galls un gots,
kur ķelti, un skiti un livi?
Kliedz nāves vālodze sivi:

nav dzīvi, nav dzīvi.

Bet es, kas tūkstošs kārtu
par tautu kapenēm gumu,
mana izbārstītā tauta,
kā tāss, uguns čokurā rauta,
tev pasludīnu mūzīgumu.

Paties, Dievs mūs sodīs,
ja izrādīsīmies vāji.
Šai neuzvaramā kaujā
pret tautu nāvi
mēs būsīm uzvarētāji.

Un pats galvenais dzejnieka izpratnē:
Ļaunākais nav ciņu zaudēt,
Ļaunākais ir necīnīties.

Visā padomju laikā Voldemāru Zariņu, cik man zināms, tikai vienu vienīgu reizi publicēja kādā "Karogs" numurā.. Pārējā dzeja rakstīta galda atvilknei, vai dota lasīt tuviem draugiem. Protams, oficiālajā padomju rakstnieku žurnālā varēja parādīties nevis patriotisku jūtu caurstrāvota dzeja, bet tīri lirisks cikls, kaut arī tādu dzeju toreiz publicēja, kā saka, ar garīem zobiem.

Kaut gan Zariņš savu dzeju lasīja un deva lasīt tikai tuviem draugiem, tā kļuva pazīstama arī vienam otram no plašāka loka. Un tādēļ, protams, nevarēja nepievērst valsts drošības komitejas okšķeŗu uzmanību. Čekistiem nemaz nevarēja patīkt daudzas V. Zariņa dzejas, kuŗās skanēja neviens smagas pārdomas par latviešu tautas likteni (ja vien sērotu par tautas likteni, varbūt pat viņu atstātu mierā, jo plašā atklātībā tās dzejas tik un tā neaparādījās), bet reizēm bija sadzirdami kaujinieciski motīvi. Un ko vēl teikt par tādu necienīgu izturēšanos pret "vecāko brāli", kā dēvēja krievus?

Ar šo tautu mums pa ceļam
nav un nebūs, nav ar bijis.
Vai mēs kritam, vai mēs zeļam,
ļauņums paliek nesadzījis.

Sevi nav tā valdījusi,
tomēr citus pakļaut tiko.
Gļēvo vara man uz pusi
pretīgāka nekā spēkā pārpilnigo.

Varenam ja preti lauzies,
ciņa prasīs spēku visu.
Gļēvo vara tūkstoš taustiem
lēnām tavu dzīvi izsūks.

Un citā četrtrindā:

Tiem neticiet, kas teic: aust gaisma austrumos
un debess tāles košā blāzmā tērpj.
Tiem neticiet, tie liesus melus vērpj -
mums nakts un tumsa cēlās austrumos.

Drūmajos Pelšes laikos, kad tika apkarota vismazākā nacionālā dzirkstele, ar to bija pietiekami, lai 1963. g. 3. jūnijā čeka apcietinātu Voldemāru Zariņu. Acimredzot, noreibusi no panākumiem prāvā pret, t. s., "Baltijas federāciju", čeka nolēma turpināt līdzīgu kursu, un valsts drošības komitejas izmeklētāji neaprobežojās tikai ar parasto pretpadomju propagandas un agitācijas pantu, t. i., 65. pēc Latvijas PSR Kriminālkodeksa, kas bija toreiz visai parasti līdzīgās lietās, bet jau pēc inerces, kā to darīja jau minētajā "Baltijas federācijas" lietā, inkriminēja pat, t. s., dzimtenes nodevību, t. i., 59. Kriminālkodeksa pantu. Šis pants paredz arī nāves sodu, un ar to čekisti nekaunējās draudēt dzejniekam. Lai lieta izskatītos vēl "solidāka", acīm redzot, augstāk stāvošu acīs, apcietināja Zariņa paziņu Rutu Lodenu, kuŗa tikai glabāja viņa dzejas.

Lodenu notiesāja uz diviem gadiem ieslodzījumā, bet pašam V. Zariņam piesprieda 7 gadus ieslodzījumu stingra režīma sodā nometnē. Prāva, ka jau bija pieņemts padomijā, notika aiz slēgtām durvīm. Zariņu kā 'politisko' nosūta uz Mordovijas nometnēm. Sodu viņš izcieš lielajās 7. un 11. nometnēs. Tikos ar viņu 11. nometnē, kuŗa atradās Javas ciemā - Dubravlaga jeb, kā pasaulei vairāk zināms, Poķmas nometņu sistēmas administratīvajā centrā. Šajās nometnēs netrūka intelektuā-

ļu, arī Zariņa kollēgu. Dzejošanai nodevās toreiz jau otro sodamību izcietošais Gunārs Freimanis, kas kļuva par Zariņa tuvu draugu, Latvijas jaunās dzejas cerība Knuts Skujenieks, nemaz nerunājot par citu tautību dzejniekiem, gan pazīstamiem, gan neatzītiem, tādiem kā krievu - Bokšteins, ukraiņu - Svetļicnijs, ingušu - Hašaguļgovs. Drīzumā nometnēs ieradās krievu prozisti, notiesāti par savu grāmatu publicēšanu ārzemēs skaļā prāvā - Andrejs Siņavskis un Jūlijs Daniels, pasaulē vairāk pazīstami ar pseidonīmiem Ābrams Tercs un Nikolajs Aržaks. Neskatoties uz smagiem apstākļiem - nogurdinošu darbu un nepietiekamu, nabadzīgu pārtiku, ieslodzītie, īpaši baltieši, brīvajā laikā, neskatoties uz nometnes administrācijas izdomātiem šķēršļiem, rīkoja dažādus kultūras pasākumus. Piemēram, latviešiem Calītis un es lasījām lekcijas par Latvijas vēsturi, to pašu krievu valodā darīju sveštautiešu interesentiem. Tika rīkoti kopā ar lietuviešiem un igauņiem plašāki priekšlasījumi par izciliem kultūras un politiskiem darbiniekiem, tā, piemēram, tika godināti latvieši - Auseklis, Andrejs Pumpurs, Fricis Bārda, Krišjānis Valdemārs un citi, lietuvieši - Kristions Doneļaitis, Maironis, Vaižgants, igauņi - Lidija Koidula, Juhans Līvs, Eduards Vilde, Antons Tamsāre, kaņavadoņis un politiķis Laidoners un vēl daži citi. Par ļoti plašu sariņojumu izvēršās mūsu Raiņa simtgades atzīmēšana 1965. g., kurā piedalījās tikpat kā visu ieslodzīto tautību pārstāvji. Pēc mūsu piemēra ukraiņi rīkoja līdzīgu priekšlasījumu cittautiešiem par Tarasu Ševčenko, bet gruziņi par Šota Kustaveli un Aleksandru Kazbegi. Visos šajos pasākumos ņēma dalību ne tikai toreiz jaunāki pēc gadiem - divdesmitajos un trīsdesmitajos, bet arī no vecākās paaudzes, piemēram, majors Laumanis, pulkvedis Jānis Veide, filozofs Elmārs Prauliņš un, protams, Vol-demārs Zariņš.

Pats dzejnieks bija spiests strādāt, t. s., nomaļu cechā, kur sazāģēja dēļus un sagatavoja tos atsevišķu mēbeļu detaļu izzāģēšanai vai izvirpošanai, jo 11. nometnē pamatdarbs bija mēbeļu fabrikā. Darbs nevien nogurdinošs, bet arī bistams, jo drošības tehnika netika ievērota - ripas zāģu augšējā daļa netika nosepta ar aizsargfutrāliem: dzen tikai plānu! Nav nekāds brīnums, ka vairāki cilvēki, īpaši noguruši uz maiņas beigām, kļuva par upuriem - tiem bija nozāģēti pirksti vai pat visa delna. Tā tas notika ar latviešu puisi Bruno Javoīšu. Zariņu Dievs sargāja! Arī nometnē tika rakstītas dzejas, kaut pastāvēja mūžīgs drauds, ka kratišanās tās izņems un tās pazudīs uz mūžību. Gan pašā Mordovijā, gan vēlāk, jau Latvijā radās dzeja par šo pārbaudījumu laiku.

Svētā Krievzeme!

Kad nodzīsa tavu kupolu zelts

un mēmus apbedīja

tavu zvanu tūkstošbalsis,

ieskanējās,

ieskanējās

stabā pakārtā sliede.

Tā lezvanija

tavu krišanu,

svētā Krievzeme.

Te nezinātājam, kaut, liekas, Latvijā vairs nav daudz tādu, kam jāskaidro, ka vergu nometnēs Mordovijā, Sibīrijā, tālajos ziemeļos uzraugi rīta celšanu, vakara jundu, pusdienas pārtraukumu, pārbaudi un tam līdzīgus pasākumus lezvanija, sitot pa pakārtu sliedi ar kādu dzelzs gabalu.

Varenplaša tava aizdurve, Maskavija.

Tur taiga murmina bez balss:

No Ledus jūras purgas trejjūgā

joņo bāli mironbedēji

un polārnakts kā mēma sfinksa guļ

pie mūžīga sasaluma sarkofāgiem.

Nekādi krāšļi neatskaistinās

tavus vaibstus, Sibīrija.

Tu kauna traips uz Zemes vaiga.

Par daudz tu saskrāpēta

dzeļonstieplēm, stabu bedrēm
izrakņāta, bakurētaina.

Par daudz tavās grumbās

Cilvēktrūdu, kaulu purvu.

Un tavi purvi, Mordovija,

pišļu aizrijušies, eļš

un nevar atelst asins aizdusā.

Un nīkulīgu priežu audzes

pakalpigī apsegt steidz

dzīvju tūkstošveidus

nāves vienveidībā.

Un mazliet tālāk:

Tikai laiku pa laikam

lāpsta nošķindēs

pret ielauztu galvaskausu,

kad ieraks balstus

tavas varenības celtnēm,

Padomjvalsts.

Bez miera klīstošs spoks

sauks: - Čekisti,

pagodiniet savus upuņus

ar vēlinām bērēm!

Arī pēdējo pantu vajaga mazliet komentēt. Ja raka bedres pamatiem jaunām celtnēm ieslodzīto kapu vietās, tad uzgāja skeletus un pārlauztus galvaskausus, jo, čekisti, neticēdami nāvei, vai neizliekas!, ar lauzni iedragāja līķiem galvaskausus. Tad jau ir droši! Pats biju liecinieks, kad 3. nometnē Mordovijā, kas atrodas Baraševo ciematā, rokot pamatu jāubūvētam metalapstrādes cecham, bija atrakts kāds skelets, kas piederēja liela auguma virietim, iespējams, baltietim, ar lodes caurumu galvas kausā. Darbus pārtraucām, atskrēja pat vietējais valsts drošības komitejas pilnvarotājs. "Kas tur sevišķs?" jautāja. Un saņēma lamu brāzmu. Kāds vecāks uzraugs vēlāk paskaidroja: agrāk mēs tos vahtā, resp., sardzes mājā, šāvām un tad ar āķiem vilkām šurp ierakt.

V. Zariņa meita - Ilze Eglīte vēstulē raksta: "Dzīvam esot, tēvs man vienmēr piekodināja, lai nekad es neželotos par viņa likteni, jo šeit, dzīvojot kā personība, būtu aizgājis bojā un garīgi iznīcis. Nesūdzējās par tīri personīgiem fiziskiem pazemojumiem, ko nācās izciest. To jau visu dabūjām zināt no citiem. Pats viņš gan kavējās atmiņās, cik lieliski cilvēki bijuši līdzās apcietinājumā."

Jārunā vienkārši

bez izskaistinājumiem,

bez vizuļiem, karekļiem,

pušķiem

un - patiesi.

Tik vienkārši

kā tavi invalīda kruķi,

Jāni Brūn,

un tavas sašautās kājas,

ar kuņģam tu nostaigāji

divdesmit piecus gadus

pa Mordovijas vergu trasi.

Un sarūsējusi nāve

tēv pa pēdām slāja.

Tik patiesi

kā pēdējā lode,

ko tu neatstāji sev,

bet tiem,

kas paņēma tavu tēvu zemi.

Tā varonība?

Mocekļa slavas aureols?

Tas parastais

latvju zemnieka

sikstums.

Jānis Brūns, gaŗa auguma, istais latviešu milzis, partizāns, "meŗa brālis", kas atšaudījās līdz pēdējai patronai, smagi ievainots, bija saņēmts gūstā, palika uz mūŗu invalīds pēc šiem maz ārstētiem ievainojumiem, bet nesalauzts. Viņam līdzās Ernestam Laumanim bija neapšaubāma autoritāte citu ieslodzīto starpā. Līdz šim atce-

Porietis-Bedard. Plašākais vakara uzvedums bija "Ancis un Grietiņa trīs augstāk minēto 7. klases audzēkņu izdomā. Par tēlo-tājiem darbojās - Eriks un Dāvids Porieši-Bedard, Selga Vītola, Karina Leimane, Liene Gaile, Maija Gaile, Andris Kaniņš, Heidi Rudzīte, Evita Māliņa, Māris un Ansis Kalniņi, Jānis Vītols, Inga Vītola Kaiva Mateus, Dzintra Miglone un Brigita Trence.

Pēc tam skolas audzēkņi Jāņa Mateus ģitāres pavadījumā dziedāja "Ziemassvētki sabraukuši".

Bez labi organizētiem priekšnesumiem varēja pavērot arī to mazo dvēselišu pašiniciatīves tieksmē izvestās kustības, kurām skatuve bija par šauru, lai kaut ko labu parādītu. Un tā tās izvēlējās centra zāles vidū, to atrodot par daudz piemērotāku. Tā tās pierādīja, ka latviešu tauta, tiešām, grib būt brīva; to izjuta viņu jaunās bērnu sirdis.

Prieks šajā sarīkojumā bija sastapt redaktoru M. Štauveru pēc gaŗas un sāpīgas slimības.

Skrastiņu Indulis

PENSIONĀRU EGLĪTE

Gadskārtēja pensionāru apvienības eglīte notika 16. decembra pēspusdienā, Latviešu centrā, un bija pulcinājusi pāri par 100 apmeklētājus.

Apvienības vadītājs V. Paegle savas uzrunas ievadā pieminēja decembra sākumā mūzībā aizgājušo Tatjānu Gaili, kas ilgus gadus vadīja pensionāru apvienības virtuves saimniecību, aicinot to darīt ar klusuma brīdi. Pēc tam sveicināja pulcējušos.

Māc. G. Hūns vadīja īsu svētbīdi, kurā Ziemsvētku dziesmas pavadīja Jūlijs Metums. Vēlāk pāris Ziemsvētku dzejoļus skandēja Elizabete Kirstukas un Nora Krūmāja. Ar dzimšanas dienu jubilāriem, pasniedzot apsveikumu kartiņas, kurās bija parakstījuši visi klātesošie, iepazīstināja biedrīniece Veronika Varslavāne. Katrs atnācējs bija paņēmis līdz pašapdāvināšanās dāvanu, apmēram, \$ 5 vērtībā. Pašapdāvināšanos kārtoja Helēna Šmits. Ieradās Ziemsvētku vecītis, kurā dāvanu maisā bija sainīši apvienības vadītājam V. Paeglem, saimniecēm un saietu kārtotājiem.

Pirms saieta, plkst. 11:00, interesenti varēja skatīties video filmas, kurās izrādīja V. Paegle. Šādas izrādes minētā laikā notiks arī pirms nākamajiem saietiem, par kuriem lasiet Sarīkojuma laikrādī.

Kā parasti, pensionāros valdīja sadraudzība un čalošana, kas ir katras šīs tikšanās pamatā, jo taču jāuzzina jaunākie sadzīves sīkumi.

Š.

KĀ CENTRS PULSĒ?

Centra valdes sēdē, kas notika 15. decembrī, valdes priekšsēdētājs J. Tērauds ziņoja, ka Montrealas latviešu organizāciju padome atsūtījusi pateicības rakstu par tā piedalīšanos 18. novembra svinību sarīkošanā. Nolēma iemaksāt organizāciju padomei \$ 100 Stipendiju fondā un nosūtīt izstāvošo dalības maksu. No Centra "Izdzīvošanas" (Survival) fonda atvēlēja \$ 500 Latviešu skolai Montrealā un \$ 500 BATUN organizācijai. L. Bisenieks Centra kasē iemaksāja \$ 70 kā atvēlējumu par telpu lietošanu no bridža kāršu spēles kluba, kas centrā pulcējas ceturtdienu vakaros.

Gadskārtējā "Sirsniņu balle" šogad notiks 12. februārī, Centra telpās.

Nākošā Centra valdes sēde 19. janvārī, plkst. 19:30, Centrā. Valdes sēdes ir atklātas un tajās var piedalīties visi interesenti.

L. Kalniņš

*) Centra Jaungada sagaidīšanas sarīkojumā, kas notika 31. decembrī, Centra sarīkojumu zālē, piedalījās pāri par 70 Jaungada gaidītājus, kas pirms laimīgu uzdzēršanas Jaungadā ar šampānieti, mēlojās pie bagātīga mielasta galda, ko bija sarūpējis L. Bisenieks.

PLAŠS APĀVU TIRGUS CENTRĀ

Lai dotu iespēju montrealiešiem iegādāties apavus sūtīšanai savējiem uz dzimteni par ļoti zemu cenu, rēķinot tikai \$ 5.- pāri, Montrealas vanagi un vanadzēs rīko **apavu tirgu** šā gada 15. janvārī, Latviešu centrā, Pārdošana sāksies tūdaļ pēc latviešu skolas, tur būs pieejami apavi visiem vecumiem un abiem dzimumiem. Pārdodamo apavu tirgus cena svārstās starp 20 un 80 dolāriem, un tie visi ir pilnīgi jauni, nelietoti, kā no veikala izņemti. Lielākoties - ādas, ļoti labas kvalitātes, ar pazīstamiem ražotāju firmu vārdiem.

Tirgus būs atvērts tikai no **plkst. 13-16**, un tas droši būs pēdējais pirms nākošās kuŗa tvertnes nosūtīšanas uz Latviju.

Vēstules no dzimtenes liecina, ka Latvijā bērnu apavi patreiz nav dabūjami, kamēr cenas apaviem pieaugušajiem ir neiedomājami augstas.

Apavu pārdošanu vanagi un vanadzēs dara, lai daļēji atgūtu izdevumus, kas pēdējā laikā radušies ar dažādiem humānās palīdzības sūtījumiem uz dzimteni, visvairāk ar zobārstniecības krēsliem, medikamentiem un sabiedriskiem palīdzības saiņiem. Nav nolūka iedzīvoties naudā, izmantojot izdevīgus gadījumus, bet gan tikai izkļūt no "sarkanā", kurā nu, labu darbu darot, esam iedzīvojušies.

Tuvākai informācijai lūdzu zvaniet vai nu Ērikai Vitiņai ☎482-2694 vai Vlešturam Hūnam ☎352-1359.

Puteņa vai citādi slihta laika gadījumā tirgus tiks atlikts par nedēļu vēlāk - uz 22. janvārī, tajā pašā laikā, no plkst. 13.-16.

Skrastiņu Indulis

AIZSAULES CEĻOS

1993. gada 2. oktobrī, Montrealā, miris **ARTURS SPROĢIS**; dzimis 1902. g. 26. augustā, Latvijā.

1993. gada 10. oktobrī, Montrealā, miris **VILIS PRIEDĪTIS**; dzimis 1901. g. 30. aprīlī, Latvijā.

1993. gada 16. oktobrī, Oakville, Ont., miris **ROBERTS BRĀZMA**; dzimis 1904. g. 3. decembrī, Igaunijā. Viņš savā laikā bija sevišķi aktīvs Montrealas latviešu kredītsabiedrībā un citos pasākumos, kā arī uzcītīgs pastmarku krājējs. Ilgus gadus bija slimības piemeklēts.

1993. gada 18. oktobrī, Montrealā, miris **MIKELIS VIKMANIS**; dzimis 1924. gada 2. augustā, Latvijā.

1993. gada 3. decembrī, Montrealā, mirusi **TATJĀNA GAILIS**, dzim. Ādleris; dzimusi 1915. g. 9. februārī, Latvijā. Bija sevišķi aktīva DV Montrealas nodaļas vanadzēs un pensionāru apvienībā. Ilgu laiku vadīja pati savu ēdienu gatavošanas uzņēmumu dažādiem godiem.

1993. gada 22. decembrī, Montrealā, mirusi **ANNA ZUŠMANE**. Atbalstīja viru kuŗa Junda darbību.

1993. gada 28. decembrī, Montrealā, mirusi **ANNA OZOLIŅA**, dzim. Stefans; dzimusi 1905. gada 28. decembrī.

1993. gada 28. decembrī, Montrealā, mirusi **DOROTEJA ASARIS**, dzim. Stankevics; dzimusi 1898. gada 30. septembrī, Jelgavā, Latvijā.

1993. gada 31. decembrī, Montrealā, miris **ALFREDS SKUJIŅŠ**; dzimis 1924. g. 2. martā. Savā laikā aktīvi darbojās Latviešu inženieru un tehniķu kopā. Čakli apmeklēja dievkalpojumus, sarīkojumus un pensionāru saietus.

Visus aizsaules ceļos aizgājušos, sirsnībā piemin Montrealas latviešu sabiedrība. Vieglas smiltis!

Dieva mierā aizgājusi
mūsu miļā māmiņa

DOROTEJA ASARIS
dz. Stankevics

Dzimusi 1898. g. 30. septembrī, Jelgavā
Mirusi 1993. g. 28. decembrī, Montrealā

Daudz ir Dieva dārzos ziedu,
Tomēr skaistākais no visiem
Mātes svētums, mātes sirds.
V. Mora

Viņu miļā piemiņā paturēs

meitas Aina un Dzidra,
znoti Voldemārs un Mārtiņš

PATEICĪBA

Pateicamies mācītājam G. Hūna kungam un visai
Montrealas latviešu saimei par manas sievas

TATJANAS GAILIS

izvadišanu 1993. gada 7. decembrī.

E. Gailis

MONTREALAS LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBA

PIEDĀVĀ Jums sekojošus pakalpojumus:

NOGULDĪJUMI:

Tekošā kontā zem \$ 2,000	2.00 % gadā
no \$ 2,000 - \$ 4,999	2.75 % gadā
virs \$ 5,000	3.75 % gadā

AIZDEVUMI:

Hipotekas uz 1 g., vajējas	6.50 % gadā
Hipotekas uz 1 g., slēgtas	6.00 % gadā
Hipotekas uz 2 g., slēgtas	6.25 % gadā
Automobiļu iegādei	7.50 % gadā

PERSONĀLIE AIZDEVUMI

ar noteiktu termiņu un
atmaksas veidu 8.50 % gadā

Domājiet pirkt auto mašīnu? Jāatjauno hipotēka? Vajaga naudas mājas remontam? - Griežaties pie mums! Salīdziniet mūsu augļu likmes ar citām finanču iestādēm. Mūsu augļu likmes ir caurmērā .25 % labākas uz noguldījumiem un .25 % zemākas uz aizdevumiem.

Izmantojiet šo izdevību, lai nomaksātu vai konsolidētu Jūsu pašreizējos parādus, uz kuriem Jūs maksājat daudz augstākus augļus. Piemēram: Visa - 13.75 %, Master Card - 15.75 %, Hydro Quebec - 15.38 %, Petro Canada - 24.00 % Ultramar - 16.25 % un tā tālāk.

BIROJS atvērts:

katru otrdienu no plkst. 17:00 - 20:00;
katru pensionāru saietu ceturtdienu
no plkst. 11:00 - 13:00

BIROJA tālrunis - 514-634-4082

Steidzamos gadījumos variet zvanīt katrā laikā
Albertram Caudem, tālrunis 484-0272

Mēs piedāvājam tikai

LATVIJAS RAŽOJUMUS

Sūtījums Nr. 2

(Aizvieto sūtījumu Nr. 1)

4x250 gr Liellopa konservi

3x200 gr Cūku tauki

3x160 gr Šprotes

1 kg Sviests

1 kg Siers

5 kg Cukurs

2 kg Milti

2 kg Makaroni

Cepumi

CENA - US \$ 32; KANADAS \$ 38

Sūtījums Nr. 3

5x250 gr Liellopa konservi

4x250 gr Cūkgājas konservi

3x200 gr Cūku tauki

2x Šķīstoša kafija

2x400 gr Kondensēts piens

1 kg Sviests

1 kg Siers

5 kg Cukurs

2 kg Milti

2 kg Makaroni

Cepumi

CENA - US 40; KANADAS \$ 48

Cenā ieskaitīta pievešana mājās pa visu Latviju
4 līdz 6 nedēļu laikā.

Pasūtījumus pieņem:

Uldis Valters,

P. O. Box 538,

Brownsburg, Que.,

Canada J0V 1A0

Montrealas Latviešu Sabiedriskais Centrs

sestdien, 12. februārī, plkst. 17:00,
Latviešu centrā, 3955 Provost, Lašīnā

SIRSNIŅU BALLI.

Būs arī Latvijas mākslinieku gleznu, grafikas un
Latvijas dzintara izstrādājumu skate, Luīzes izkārt-
ojumā.

IEEJA - \$ 10.00 no personas.

plkst. 18:00 VAKARIŅAS bufetes stilā un kafi-
jas galds (Laimonis Bisenieks)

Priekšnesumi: Mūs uzjautrinās ar dziesmām
Latvijā pazīstama kabarē dziedātāja (Patricia)

Būs arī dzīva deju mūzika, par ko rūpēsies J.
Rimeikis, kas mums jau pazīstams.

Pilns bārs un jautrība.

Pieteikties lūdzam, zvanot

J. Bilinskim, ☎630-0310,

J. Verneram, ☎671-5808.

Visus laipni ielūdz

M. L. S. C.

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

riko

SAVAS PASTĀVĒŠANAS 46. GADA SVĒTKUS

sestdien, 29. janvārī, plkst. 17:00, Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā

Piedalās

režisors Gunārs Vērenieks ar referātu

"Latviešu teātris: pagātne, tagadne, nākotne"

SILTAS VAKARIŅAS \$ 8.00
(plkst. 17:00)

leteicama iepriekšēja pieteikšanās, lai uzzinātu, cik maltišu gatavot.

Lūdzam zvanīt A. Porletel-Bedard, ☎ 697-6624
I. Štauverei, ☎ 457-9832

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem

Apmeklēt aicina

MLB VALDE

MLB ZIŅAS

TURPMĀKIE SARĪKOJUMI

29. janvārī, plkst. 17:00 (nevis 16:30, kā agrāk ziņots), Latviešu centrā, MLB 46 gadu pastāvēšanas gada svētki ar režisora Gunāra Vērenieka piedalīšanos. Skatiet paziņojumu augstāk šajā slejā!

10. aprīlī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, gadskārtējais MLB Aprīļa joks sarīkojums par labu MLB Ziņotājam. Plašāka informācija turpmākajos MLB Ziņotāja numuros.

12. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, gadskārtējais MLB mājas cepumu un lietiskās mākslas priekšmetu tirdziņš. Gatavojaties šim notikumam MLB sarīkojumu ciklā. Par to informācija vēlāk.

Citi sarīkojumi varētu rasties pēc vajadzības. Ja tā būs, par tiem ziņosim pie pirmās izdevības. Gaidām Jūsu ieteikumus un vēlmes! Rakstiet vai zvaniet 457-9832!

REDAKCIJAS VĒSTIS

♦ Iepriekšēja numurā bija visādas kļūmes, par kurām atvainojamies. Nevaram visas tās šeit pieminēt, jo, droši vien, neesam visas tās pat pamanījuši.

Tituļlapā vajadzēja būt **novembris/decembris** novembris/oktobris vietā; redaktora **paldies** rakstā 7 slimnīcā pavadīto nedēļu vietā **tikai 5**.

MLB pateicības rakstā par aizvadīto tirdziņu izlaista **Lilijas Porietes, Kingstonā, Ontario**, vārds. Viņai tādēļ dubultpaldies!

Par drukas velniņa nedarbiem nemaz nerunājam. Ceram, ka nākotnē šādu nelaimju būs mazāk. Tomēr, ja tādas pamaniet, aizrādiert, piezvaniet pa tālruni (457-9832), jo gribam pēc iespējas tās labot un novērst.

♦ Telpas trūkuma dēļ (tās mums tagad ievērojami mazāk, jo rakstām tekstu ar 10. lieluma burtiem 9. lieluma vietā, lai lasītājiem būtu vieglāka lasīšana) šoreiz izpaliek gadskārtējais pārskats par pašu izdevumu, kartotekas ziņas un ziedojumu saraksts (tam jau vajadzēja būt sen, bet Jums jau zināmu apstākļu dēļ neesam to paspējuši). Ceram, ka ar nākamjiem pāris numuriem varēsīm nokavēto atgūt. Esat pacietīgi!

♦ Mums nav iespējams izsūtīt atgādīnājumus par nesaņemtiem maksājumiem. Tādēļ laiku pa laikam izlīdzināties ar atzīmi virs nosūtītāja adreses aploksnē - " **Grasi, lūdzu!** " Ļoti daudzi no Jums to ir izpratuši, atsūtidami savus maksājumus, par ko vissirsnīgākais paldies. Un tomēr ir daļa, kas vienkārši to neievēro. Mēs būtu ļoti pateicīgi, ja tas tā nebūtu. Izdevuma saimnieciskā uzturēšana ir dārgs prieks. Mums vajadzīgi visi **izstāvošie graši! Nāciet talkā!**

Viens otrs lasītājs brīnījies, kāpēc MLB Ziņotājs kavējies. Lieta vienkārša - mums ir tikai minimālais darba spēks un līdzekļi, lai tik plašu pasākumu noturētu virs ūdens. Katra klizma iesīt savu robu. Ceram, ka turpmāk ies vieglāk, bet tas nu, savuties, atkarīgs arī no Jums, līdzstrādnieki un lasītāji! Mēs varam tikai tik daudz, cik ir mūsu spēkos.

♦ Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām uz rokas 8. un 9. janvārī (iespējams, arī 13. janvārī, pensionāru sanāksmē), lai taupītu līdzekļus. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 11. janvārī. Lūdzam ziņot par izdevuma nesaņemšanu! Zvaniet 514-457-9832 vai rakstiet! Paziņojiet adresu maiņas.

Paskaidrojums

Paskaidroju, ka Montrealas latviešu pensionāru apvienības darbu skati Latvijas valsts 75 gadu atcerē iekārtoja Voldemārs Paegle un Nikolajs Garais, ne Ludvigs Kalniņš, kā iepriekšēja ziņojumā MLB Ziņotājā minēts.

Izsaku pateicību E. Reveliņa kungam ar kundzi par Ziemsvētku dāvanām, kuŗas atnesa Ziemsvētku vecītis.

V. Paegle,
apvienības
priekšnieks

Edgars Skreija - 19. divīzijas cīnītājs un LNKB valdes loceklis - runā pie Lestenes "Rumbu" piemiņas akmens 1993. gada 23. decembrī, pieminot 1944. gada Ziemsvētku kaujas, aizstāvot Kurzemes cietoksni. Gunāra Birkmaņa foto

**TEIC DZIESMIŅU,
MEŽA MĀTE**

TEIC DZIESMIŅU, MEŽA MĀTE

Jauna kasete un dziesmu grāmata bērniem

Kasetē bērni no Bostonas un Ņujorkas latviešu skolām izpilda 30 latviešu tautas un oriģinālas dziesmas Līgas Aldiņas un Daces Aperānes vadībā, dažādu instrumentu pavadījumā.

Kasete ar bērnu ilustrēto nošu grāmatu ir piemērota lietošanai ģimenēs un arī kā mācību materiāls skolās un vasaras nometnēs.

KOMPLEKTA CENA - US 15.00

PASŪTINĀJUMA ZĪME

Lūdzu atsūtiet ___ kompl. x \$ 15.- = \$ _____

Vārds: _____

Uzvārds: _____

Adrese: _____

Telefons: _____

Čeki rakstāmi uz **ALA** vārdu.

Pasūtījumus adresējiet:

Mr. Vilis Miķelsons
1821 Lakeaway Ave.,
Kalamazoo, MI 49001-5121
U. S. A.
☎ 616-381-9063

**COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE**

Funeral Directors

▪ 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

MONTREAL TRUST

COURTIER IMMOBILIER

7401, boul. Newman
LaSalle (Québec)
H8N 1X3
Bur. : (514) 366-4633
Réés. : (514) 488-7615
Fax : (514) 366-5975

Uldis Lusis, B.A.
Agent immobilier
Real Estate Agent

PAKALPOJUMI

nekustāmo īpašumu tirdzniecībā.
Zvaniet! - Tel. 514-488-7615

*****
MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Quē., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Quē., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832

ADMINISTRATORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Quē., Canada H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 27.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem \$ 22.50; gaisa pasta piemaksa uz ASV \$ 6.00, uz citiem kontinentiem - \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtņīcas - pret \$ 2.50 ziedojumu.

Lappušu sleju maksas: mazākais paziņojums \$ 20.-, 1/4 lpp. - \$ 25.-, 1/3 lpp. - \$ 30.- pilna lpp. - \$ 60.-, paziņojumu sagatavošana - \$ 20.-; čeki rakstāmi uz **Montreal Latvian Society** vārda. MLB Ziņotājs, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas pasākums.

MLB Ziņotājs iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējās ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstas. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabā un nesūta atpakaļ.

**MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL**

JANUARY 1994 JANVIER

**MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS**

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society - 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Quē., Canada H9X 2R2, tel. 514-457-9832